

Normeringer i fritidstilbud

Spørgeskemaundersøgelse om normeringen i danske fritidstilbud 31. maj 2022

Niels Peter Mortensen, Nanna Høygaard Lindebjerg, Katrine Nørh,
Kathrine Vixø og Morten Hjortskov Larsen

VIVE

Normeringer i fritidstilbud

– Spørgeskemaundersøgelse om normeringen i danske fritidstilbud 31. maj 2022

© VIVE og forfatterne, 2022

e-ISBN: 978-87-7582-091-7

Forsidefoto: Ole Bo Jensen/VIVE

Projekt: 302293

Finansiering: Børne- og Undervisningsministeriet

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Skolefritidsordninger (SFO'er), fritidshjem og klubtilbud spiller en vigtig rolle for børn og unges udvikling og trivsel. Normeringer er en af flere kvalitetsindikatorer for fritidstilbud. Mens der findes opgørelser over antal børn pr. voksen i dagtilbud og af antal elever pr. klasse i grundskoler, findes der imidlertid ikke en tilsvarende systematisk viden om normeringerne på fritidstilbudsområdet. Denne undersøgelse afdækker normeringen for fritidstilbud gennem en nationalt dækkende spørgeskemaundersøgelse. Tak til alle de fritidstilbud, der har deltaget.

Undersøgelsen er projektleddt af chefanalytiker Niels Peter Mortensen. Projektgruppen bestod af projektchef Nanna Høygaard Lindebjerg, senioranalytiker Katrine Nøhr, analytiker Kathrine Vixø og seniorforsker Morten Hjortskov Larsen. Derudover skal lyde en stor tak til projektmanager Mette Friis Hansen for indsatsen i forbindelse med indsamlingen af kontaktoplysninger om fritidstilbud. Afrapporteringen har gennemgået eksternt review.

I forbindelse med finansloven for 2022 blev det besluttet at igangsætte en undersøgelse af normeringer i fritidstilbud. Dette er den afsluttende afrapportering på undersøgelsen. Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Børne- og Undervisningsministeriet. Tak for et godt samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriet og Styrelsen for It og Læring i forbindelse med denne undersøgelse.

Carsten Strømbæk Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Børn og Uddannelse

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
-----------------	---

1	Indledning	10
1.1	Læsevejledning	13

2	Normeringer	14
2.1	Datagrundlag	14
2.2	Normeringsberegning	20
2.3	Lokale forhold	28

3	Konklusion	39
---	------------	----

Litteratur	40
------------	----

Bilag 1 Metode	42
Definition af vagtplan og fritidstilbud	42
Spørgeskema og indsamling af data	42
Databehandling	44

Bilag 2 Opgørelsesmetode	48
Fritidstilbud	49
Tidspunkt for opgørelse af normering	50
Opgørelse af personale	53
Opgørelse af børn	58
Lokale forhold	60

Bilag 3 Bortfaldsanalyse	63
--------------------------	----

Bilag 4 Udregning af normeringer	67
----------------------------------	----

Bilag 5 Robusthedskontrol	70
Normeringsberegningen kl. 14.45	70
Normeringsberegningen kl. 14.45	72

Bilag 6 Respondentliste og distributionsliste	74
Desk research	75
Kontakt til kommuner via telefon og/eller e-mail	75

Bilag 7 Spørgeskema	79
Det udsendte spørgeskema	79

Hovedresultater

Med finansloven for 2022 blev det besluttet at igangsætte en undersøgelse af normeringer i fritidstilbud.

Formålet med undersøgelsen er at skabe viden om normeringer i almene fritidstilbud. For at skabe denne viden har VIVE udviklet og afprøvet en opgørelsesmetode for undersøgelsen af normeringerne. Hidtil har der ikke eksisteret et nationalt overblik på fritidstilbudsniveau over disse forhold. Undersøgelsen bidrager med viden om gennemsnitlige normeringer for fritidstilbuddene præcis opgjort på en enkelt dag frem for et gennemsnit over et helt år, som fx det fremgår af Danmarks Statistiks opgørelse af normeringer i dagtilbud. Endvidere tilvejebringes viden om lokale organisatoriske forhold. Denne viden kan bidrage til dialogen om udviklingen på fritidstilbudsområdet.

Normeringen er opgjort på to nedslagstidspunkter på en udvalgt dag. Normeringen er beregnet for fritidstilbuddene den 31. maj 2022. De to nedslagstidspunkter på denne dag, hvor normeringen er opgjort, repræsenterer henholdsvis en normering kl. 11.00 om formiddagen for fritidstilbuddenes førskoletilbud¹ og en normering for fritidstilbud kl. 14.45 om eftermiddagen.

Formålet med undersøgelsen er beskrivende, hvorfor resultaterne også er præsenteret deskriptivt og ikke kan anvendes til at forklare, hvorfor normeringerne ser ud, som de gør, eller hvilken betydning normeringerne har for børn og personale. Vi kan med afsæt i denne undersøgelse ikke fastlægge, i hvilken grad normeringen på denne dato er repræsentativ for andre datoer.

Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse, hvor fritidstilbud er blevet spurgt til antallet af indskrevne børn på nedslagstidspunkterne og til det personale, det er planlagt at være til stede. Ved dataindsamlingen er der opnået en svarprocent på 46 %.

Samlet set finder undersøgelsen, at der er forskellige normeringer alt efter, hvilke klassetrin normeringen opgøres for. For førskoletilbud og børnehaveklasse-3. klasse er der færre indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale end for 4.-6. klasse. Normeringen er altså bedre for de lavere klassetrin end for de højere, da færre børn pr. voksen betyder bedre normering. For normeringen kl. 11.00, der dækker over førskoletilbuddene, er normeringen udregnet til at være 7,5.² Det vil altså sige, at normeringen for førskoletilbud i

¹ I nogle kommuner begynder børn i fritidstilbud i foråret før skolestart i børnehaveklasse i august. I perioden frem til egentlig skolestart (eksempelvis fra maj til august) vil børnene være i fritidstilbuddet. Vi betegner dette som "førskoletilbud".

² Med en spredning på 2,6 omkring gennemsnittet. Hvilket vil sige, at normeringsudregningerne fordeler sig relativt tæt om gennemsnittet.

gennemsnit er 7,5 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale i formiddagstimerne.

For normeringen om eftermiddagen, som den kan udregnes på baggrund af besvarelserne kl. 14.45, ses det, at normeringen i gennemsnit er 18,1 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.³ Dette resultat er på tværs af alle fritidstilbud, som inkluderer børn fra førskoletilbuddet til 6. klassesettrin.

Normeringen for førskoletilbud om eftermiddagen er 11,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale, for børnehaveklasse-3. klasse er normeringen beregnet til 16,2 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale, og for 4.-6. klasse er normeringen i gennemsnit 21,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.

Boks 1.1 opsummerer de beregnede normeringer.

Boks 1.1 Normeringsberegninger for fritidstilbud:

- Normeringsberegningen for førskolebørnene kl. 11.00:
7,5 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.
- Normeringsberegningen for alle børn kl. 14.45:
18,1 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.
- Normeringsberegningen for førskolebørnene kl. 14.45:
11,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.
- Normeringsberegningen for børnehaveklasse-3. klasse kl. 14.45:
16,2 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.
- Normeringsberegningen for 4.-6. klasse kl. 14.45:
21,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.

Resultaterne har gennemgået forskellige robusthedstjek for at sikre, at de er solide på tværs af udregningsstrategier. Robusthedstjekkerne viser, at resultaterne er konsistente på tværs af strategierne – og at fordelingerne har samme

³ Med en spredning på 7,7 omkring gennemsnittet. Dermed er der større spredning i beregningerne omkring gennemsnittet, end det gør sig gældende for resultaterne af førskolenormeringerne. Der er stadig tale om en mindre variation i udfaldene.

retning med det laveste antal indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale for de yngste børn og flere indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale for de ældre børn.

Af fritidstilbuddenes besvarelser på spørgsmål om lokale forhold i fritidstilbuddene fremgår det desuden at:

- Størstedelen af personalet i fritidstilbuddene er ansat som pædagoger eller pædagogiske assistenter.
- De fleste fritidstilbud ligger på eller sammen med en skole.
- Langt størstedelen af fritidstilbuddene vurderer, at der deles viden i personalegruppen om børnene og deres trivsel.
- Størstedelen af fritidstilbuddene vurderer også, at der er et velfungerende samarbejde mellem personalet i fritidstilbuddet og personalet på skolen.
- Ligeledes vurderer størstedelen af fritidstilbuddene, at der er et velfungerende samarbejde mellem ledelserne i dagtilbud og fritidstilbud.
- I undersøgelsen kendetegnes de fleste fritidstilbud ved at udbyde førskoletilbud, hvor børnene skifter fra børnehave til fritidstilbud før 1. august i året, hvor børnene starter i skole. Alternativt overgår børnene til fritidstilbuddet efter 1. august.
- Størstedelen af førskoletilbuddene har ikke personale med primær ansættelse i dagtilbud, der følger med i førskole i fritidstilbuddet.
- Størstedelen af fritidstilbuddene vurderer, at der er et samarbejde om børnenes overgang fra dagtilbud til førskole.

Boks 1.2 beskriver spørgeskemaundersøgelsen, som er gennemført i forbindelse med undersøgelsen.

Boks 1.2 Oplysninger om spørgeskemaundersøgelsen

- Data er indsamlet i perioden 30. maj til 13. juni 2022.
- Spørgeskemaet er udsendt til kommunale, private og selvejende fritidstilbud.
- Spørgeskemaet er udsendt pr. mail til lederne af 2.464 relevante fritidstilbud af Styrelsen for It og Læring. Lederne kunne herefter videreformidle undersøgelsen til en medarbejder.⁴
- Svarprocenten på undersøgelsen er 46 %.
- Bortfaldsanalysen viser, at de fritidstilbud, som har besvaret spørgeskemaet på geografi, tilbudstype og ejerform, ikke adskiller sig fra VIVEs indsamlede population af fritidstilbud, da der ikke er nævneværdige forskelle i fordelingerne i de to populationer, hvorfor resultaterne kan bruges som et mål for normeringen i alle fritidstilbud i Danmark.
- Spørgeskemaet er udarbejdet med afsæt i VIVEs opgørelsesmetode til undersøgelsen af normeringer i fritidstilbud.⁵
- Spørgeskemaet vedrører udelukkende normeringen for tirsdag den 31. maj 2022.
- I spørgeskemaet er fritidstilbuddene blevet bedt om at oplyse personale på vagtplanen og indskrevne børn på tidspunkterne kl. 11.00 og kl. 14.45. Disse oplysninger bruges til udregning af normeringen.
- Spørgeskemaet afdækker alle indskrevne børn på de to tidspunkter på dagen. Der tages ikke højde for sygdom blandt børn eller børn med særlige støttebehov. Alle indskrevne børn tæller lige.
- I spørgeskemaet bliver fritidstilbuddene bedt om at oplyse planlagt pædagogisk personale i vagtplanen. Det er dermed ikke en ansigt-til-ansigt-normering, der svares på i spørgeskemaundersøgelsen, men *antal indskrevne børn og planlagt pædagogisk personale*. Alt planlagt personale tæller lige i beregningerne og i besvarelsen blev fritidstilbuddene bedt om ikke at tage højde for sygdom blandt personalet.

⁴ Specialtilbud er frasorteret i denne optælling.

⁵ Se Bilag 2.

1 Indledning

Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har bedt Det Nationale Forsknings- og Analyseinstitut for Velfærd (VIVE) om at foretage en undersøgelse af normeringerne i danske fritidstilbud.

Afsættet for undersøgelsen er, at aftalepartierne bag finansloven for 2022 blev enige om at afdække normeringerne på fritidstilbudsområdet.

Der forefindes ikke dækkende registre for fritidstilbuddene i Danmark,⁶ og det har været nødvendigt at indsamle alle kontaktoplysninger gennem en proces med desk research og validering ved de kommunale forvaltninger, jf. Bilag 6.⁷

Formålet med denne undersøgelse af normeringer i fritidstilbud er at underbygge en vidensinformeret dialog om fritidstilbudsområdet i Danmark og udviklingen på området fremadrettet. Det er ikke en del af undersøgelsens formål at forklare, hvorfor normeringerne ser ud, som de gør, eller hvilken betydning normeringerne har for børn og personale.

Undersøgelsen giver et øjebliksbillede af normeringen på en enkelt dag i 2022, helt præcist tirsdag den 31. maj gennem en spørgeskemaundersøgelse. Der skelnes i undersøgelsen mellem normering for førskoletilbud og for fritidstilbud generelt.

Undersøgelsen giver viden om normeringen den pågældende dag, men giver ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt resultatet giver et dækkende billede af normeringen andre dage og mere generelt.

Vi har undersøgt normeringen gennem en spørgeskemaundersøgelse, der er fremsendt til den population af private, selvejende og kommunale fritidstilbud, som VIVE har kunne indhente kontaktoplysninger om, jf. Bilag 6.

For at sikre en høj svarprocent og minimere tidsforbruget for fritidstilbuddene og dermed understøtte en høj datakvalitet er fritidstilbuddene udelukkende blevet bedt om at forholde sig til normeringen den 31. maj 2022 på to forskellige tidspunkter, henholdsvis kl. 11.00 og kl. 14.45. De to tidspunkter er desuden valgt som nedslag for undersøgelsen for at øge præcisionen i målingerne. Ved flere nedslag i løbet af en dag eller flere dage kan det give mere usikre estimater, jf. Bilag 2.

⁶ Danmarks Statistiks registre over fritidstilbud i Danmark vurderes i denne forbindelse ikke til at have den ønskede dækningsgrad (Svar til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, 2021).

⁷ For uddybende beskrivelse af det metodiske setup henvises til Bilag 1.

For at give et så detaljeret billede som muligt og lette besvarelsen af spørgeskemaet har de enkelte fritidstilbud haft mulighed for at udfylde spørgeskemaet for fritidstilbuddets forskellige grupper af børn. Her bruges betegnelsen *vagtplan* for at afgrænse de forskellige grupper. For en SFO med førskoletilbud vil der ofte være én vagtplan, der er gældende kl. 11.00 for førskolebørnene om formiddagen og en anden vagtplan, som er gældende om eftermiddagen kl. 14.45 for alle børnene i SFO-delen. Hvis det er fritidstilbud, som i dette tilfælde har to adskilte vagtplaner, er de blevet anmodet om at svare for antal indskrevne børn og antal planlagt personale to gange henholdsvis for en førskoledel og SFO-del.

Beregningerne af normeringen er gennemført på vagtplansniveau. For at undersøge robustheden af resultaterne er normeringen også omregnet til gennemsnitlig normering pr. klassetrin. Det vil sige, at vi til hvert klassetrin har udregnet en gennemsnitlig normering på baggrund af de indsamlede oplysninger. Ved sammenligning ses det, at resultaterne er robuste i forhold til denne og andre analysestrategier.

Definitioner

I undersøgelsen defineres fritidstilbud som pædagogiske tilbud før og efter skoletid til børn i skolealderen. I nogle kommuner starter børnene i fritidstilbud, før de starter i børnehaveklasse. Børnene vil typisk starte på et tidspunkt i løbet af foråret samme år, som de starter i børnehaveklasse. I perioden frem til egentlig skolestart (eksempelvis fra maj til august) vil børnene være fuld tid i fritidstilbuddet. Vi betegner dette som førskoletilbud.

I denne undersøgelse belyses normeringer for SFO, fritidshjem og klub. Disse fritidstilbud er defineret og afgrænset i Boks 1.1.

Skolefritidsordninger

Skolefritidsordninger (SFO) er reguleret i folkeskoleloven og er typisk tilknyttet en skole. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for SFO'er og skal, jf. folkeskolelovens § 1, sikre, at de lever op til lovens formålsparagraf.⁸ SFO'er kan modtage børn fra én eller flere skoler. SFO'er vil typisk modtage børn i børnehaveklasse-3. klasse, men i nogle kommuner går der også ældre børn i SFO'erne. SFO'er kan modtage børn både før og efter skoletid.

Fritidshjem

Fritidshjem er reguleret i dagtilbudsloven. Fritidshjem er målrettet samme aldersgruppe som SFO'er og kan modtage børn fra én eller flere skoler. Fritidshjem kan modtage børn både før og efter skoletid.

Førskoletilbud

Børn, der endnu ikke er startet i børnehaveklasse, kan optages i SFO, hvis de har minimumsalderen for optagelse i børnehaveklassen. Minimumsalderen er 4 år og 10 måneder. Optagelse i SFO vil kunne ske, uanset på hvilket tidspunkt af året barnet bliver 4 år og 10 måneder.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at skolefritidsordninger på skoler eller afdelinger af skoler med normalt ikke over 150 elever kan optage børn fra det fyldte 3. år. Det skal dog godkendes af undervisningsministeren.⁸

Børn, der endnu ikke er startet i børnehaveklasse, kan på samme vis starte i fritidshjem forud for skolestart.

Fritidsklub

Fritidsklubber er reguleret i dagtilbudsloven eller i folkeskoleloven/friskoleloven og har ofte åbent om eftermiddagen, når den almindelige skoledag slutter og på nogle fridage. Fritidsklubberne kan være tilknyttet en skole. Klubberne opdeles typisk efter alder:

- Fritidsklub for 10-11-årige børn
- Juniorklub for 12-14-årige børn og unge

I denne undersøgelse inkluderes alle fritidstilbud med børn, der går på klassetrinene til og med 6. klasse. Hvis et fritidstilbud fx dækker 5.-7. klasse, er det inkluderet, men hvis et fritidstilbud dækker 7.-9. klasse, er det ikke inkluderet i denne undersøgelse.

⁸ Børne- og Undervisningsministeriet (2022)

Efter indsamling og bearbejdning af data blev det konstateret, at der er for få besvarelser fra fritidshjem til, at de kan opgøres særskilt. Derfor indgår fritidshjem i opgørelserne for SFO' er i hovedparten af afrapporteringen. Det fremgår klart af de konkrete figurer, hvis dette *ikke* er tilfældet.

I indsamlingen af kontaktoplysninger og i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen er fritidstilbud, der defineres som specialtilbud, frasorteret i begge dele af processen. Dette er gjort for at give et mere præcist estimat på normeringerne i de almene fritidstilbud. Normeringen i specialtilbud vil højst sandsynligt adskille sig fra normale tilbuds normering på grund af støttebehov blandt børnene i specialtilbuddene. Hvis specialtilbud ikke frasorteres, vil vi risikere, at de beregnede normeringer i undersøgelsen vil være skæve i forhold til den reelle normering i almene tilbud.

Undersøgelsen er udsendt den 30. maj 2022 til alle identificerede fritidstilbud i VIVEs indsamling af kontaktoplysninger. Fritidstilbuddene blev påmindet om undersøgelsen den 7. juni og den 9. juni. Der blev foretaget en rundringning, hvor alle fritidstilbud i kommuner med lav svarprocent af blev forsøgt kontak- tet af BUVM i perioden 7.-9. juni 2022. Undersøgelsen blev lukket for besva- relser den 13. juni.

1.1 Læsevejledning

Afrapporteringen på undersøgelsen består ud over denne indledning og den indledende opsummering af hovedresultater af et kort metodeafsnit og et af- snit, der indeholder undersøgelsens analyser.

Bilagsmaterialet indeholder følgende dele:

- Udførlig metodebeskrivelse af dataindsamling og databehandling i Bilag 1
- Gennemgang og argumentation for indholdet i undersøgelsen i opgørel- sesmetode i Bilag 2
- En bortfaldsanalyse i Bilag 3
- Gennemgang af fremgangsmetode til normeringsberegningerne i Bilag 4
- Robusthedstjek af normeringsberegningerne i Bilag 5
- Beskrivelse af processen med indsamling af kontaktoplysninger til udsen- delse af spørgeskema i Bilag 6
- En gengivelse af det udsendte spørgeskema i Bilag 7.

2 Normeringer

Vi præsenterer i dette afsnit først datagrundlaget for undersøgelsen, hvorefter normeringen præsenteres på de forskellige klokkeslæt og i forhold til andre fordelinger. Dette er uddybet i Bilag 1. Der refereres løbende til de gennemførte undersøgelser af resultaternes robusthed. Disse kan findes i deres helhed i Bilag 5.

Boks 2.1 Data og metode

Undersøgelsens metodiske setup

Undersøgelsen har bestået af følgende faser, der her præsenteres kronologisk:

- Indsamling og validering af kontaktoplysninger på fritidstilbud
- Formulering af opgørelsesmetode
- Indsamling af data gennem spørgeskemaundersøgelse
- Analyse af data indsamlet i spørgeskemaet.

2.1 Datagrundlag

Datagrundlaget for undersøgelsen udgøres af data fra en spørgeskemaundersøgelse samt baggrundsoplysninger om fritidstilbuddene, fx i hvilken kommune fritidstilbuddet er placeret. Da der ikke foreligger tidligere data eller undersøgelser, som kan tjene som reference til en validering af eventuelle skævheder i datagrundlaget for denne undersøgelse, er bortfaldsanalyserne udelukkende foretaget i forhold til populationen af fritidstilbud, som de fremgår af de indsamlede kontaktoplysninger. I Bilag 5, som indeholder robusthedskontrollen af data, undersøges beregningernes robusthed i forhold til de tilgængelige kilder for at undersøge, hvorvidt data er brugbar til beregning af normeringer i fritidstilbud i Danmark. En del af undersøgelsen af robusthed er en

bortfaldsanalyse,⁹ hvor populationen dækker de fritidstilbud, som spørgeskemaet er udsendt til. Derved sammenholdes svarprocenten på forskellige parametre med populationen i hele undersøgelsen, hvilket ikke viser systematiske forskelle.

Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til 2.464 fritidstilbud,¹⁰ som VIVE har indsamlet kontaktoplysninger for. Lederen er anmodet om at besvare spørgsmål vedrørende én eller flere vagtplaner. Lederen har også kunnet bede medarbejdere i fritidstilbuddet om at besvare undersøgelsen. 46 % af fritidstilbudene har besvaret spørgeskemaet.

I VIVEs indsamlede kontaktoplysninger på fritidstilbud fremgår det, at 91,9 % er kommunale eller selvejende fritidstilbud, og 8,1 % er private fritidstilbud. Af de fritidstilbud, der har svaret på spørgeskemaet, er 84,4 % kommunale eller selvejende fritidstilbud, og 15,6 % er private fritidstilbud.

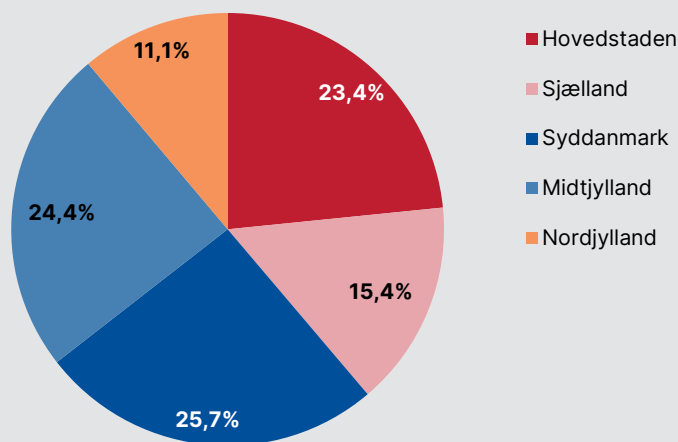
De fritidstilbud, som har besvaret spørgeskemaet, fordeler sig over hele Danmark som vist i Figur 2.1. Der er mindst én besvarelse fra hver kommune i Danmark. Den største andel af besvarelser er fra Region Syddanmark, mens Region Nordjylland har den laveste andel. I Bilag 3 ses en høj grad af sammenfald mellem fordelingen af regionalt tilhørsforhold i udsendte spørgeskemaer med fordelingen af besvarelser fra de fem regioner.¹¹

⁹ Se Bilag 3.

¹⁰ Der var yderligere 158 tilbud, der indeholdt specialtilbud, og de er frasorteret inden optælling.

¹¹ I bortfaldsanalysen i Bilag 3 sammenholdes disse oplysninger med fordelingerne i totalpopulationen.

Figur 2.1 Andel af besvarelser fordelt på de fem regioner

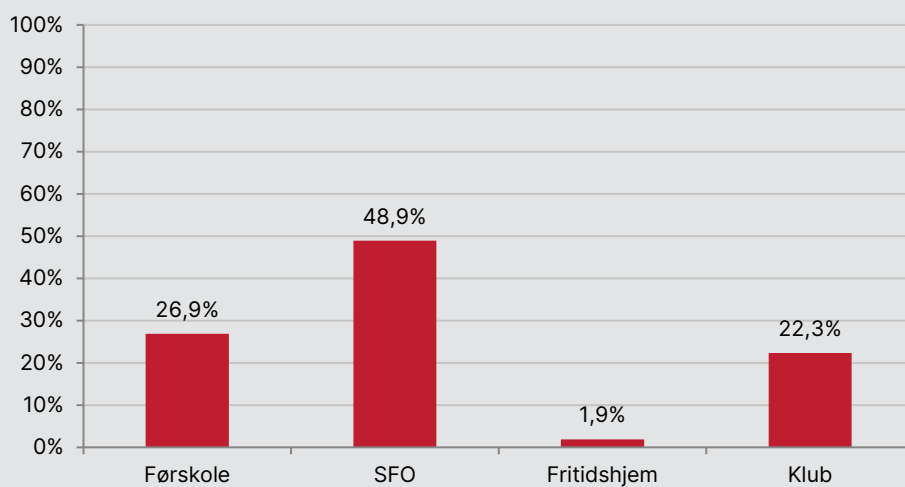
Anm.: Specialtilbud er frasortet. Baseret på de kommuner, som har besvaret hele eller dele af spørgeskemaet.

Antal observationer/fritidstilbud er 1.127.

Note: Figuren viser fordelingen af besvarelser mellem de fem regioner.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.2 Fordeling af besvarelser på type af fritidstilbud

Anm.: Specialtilbud er frasortet. Hvert fritidstilbud kan indeholde flere af typer af fritidstilbud. Antal observationer/vagtplaner er 1.451 fordelt mellem de 1.127 fritidstilbud.

Note: Figuren viser fordelingen over de fire typer af fritidstilbud.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

I spørgeskemaet har fritidstilbuddene skullet angive, hvilken type fritidstilbud hver vagtplan dækker over. Da hvert fritidstilbud har haft mulighed for at besvare flere vagtplaner, er Figur 2.2 baseret på vagtplanerne for at give et fyldestgørende billede af fordelingen af type af fritidstilbud for vagtplanerne.

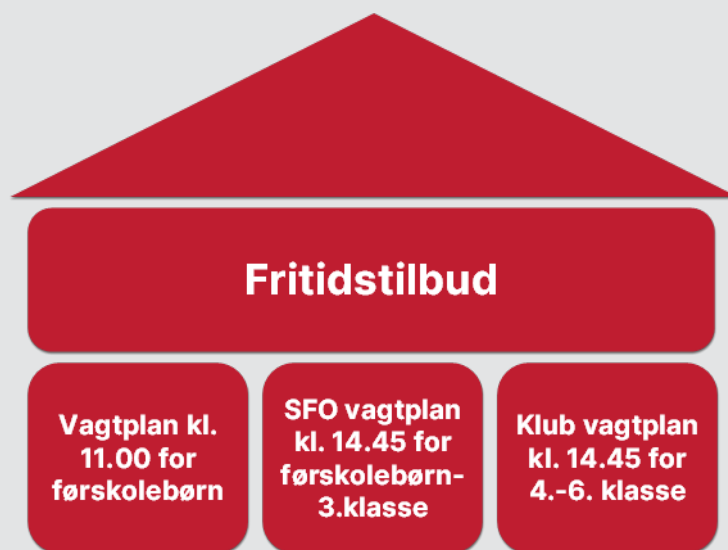
Her viser besvarelsene i Figur 2.2, at flest besvarelser kommer fra fritidstilbud af typen SFO efterfulgt af førskoletilbud, dernæst klubber og færrest fritidshjem. Dog kan hvert fritidstilbud have flere funktioner, og derfor kan et fritidstilbud fx indeholde både et førskoletilbud og en SFO. Fordelingen af besvarelser over typer af fritidstilbud skal derfor ses i forhold til, hvilke børn fritidstilbuddene dækker, og ikke hvor mange fritidstilbud som har den pågældende funktion.

Grundet den lille gruppe fritidshjem i data kan der ikke foretages retvisende udregninger af normeringerne for denne gruppe selvstændigt. Derfor bliver denne gruppe lagt sammen med SFO i analyserne.

I spørgeskemaet havde hvert fritidstilbud mulighed for at svare for én eller flere vagtplaner. Disse vagtplaner kan dække over forskellige typer af fritidstilbud under samme fritidstilbud. Derfor kan hvert fritidstilbud have svaret flere gange på spørgeskemaet. Denne tilgang er valgt for at give et så detaljeret billede af normeringen for de forskellige klassetrin som muligt. Datagrundlaget bag analyserne er således data vedrørende vagtplaner, som er besvaret i spørgeskemaundersøgelsen.

Figur 2.3 illustrerer besvarelsen af spørgeskemaet for et fiktivt fritidstilbud. Da fritidstilbuddet har flere forskellige vagtplaner og varierende antal indskrevne børn om formiddagen og eftermiddagen, har fritidstilbuddet udfyldt oplysningerne om antal indskrevne børn og planlagt pædagogisk personale adskilt for de forskellige vagtplaner. I det fiktive eksempel i Figur 2.3 har et fritidstilbud tre grupper af børn, som har hver deres vagtplan. Hver vagtplan vil indgå i beregningen af normeringerne, som præsenteres i afsnit 2.2.

Figur 2.3 Sammenhæng mellem fritidstilbud og vagtplaner

Kilde: VIVE.

Figur 2.3 illustrerer koblingen i spørgeskemaet mellem fritidstilbud og vagtplaner. I figuren er der tre vagtplaner for det samme fritidstilbud, og dermed udfyldes spørgeskemaet tre gange med de oplysninger, der passer til henholdsvis førskolebørn, SFO og klub.

I første kolonne i Tabel 2.1 er de forskellige trin i udvælgelsen af observationer beskrevet. Anden kolonne viser, hvor mange observationer der er i de forskellige trin i processen. De forskellige observationstal er grundlaget for de forskellige udregninger af normeringer i denne undersøgelse. Som det ses af tabellen, varierer antallet af observationer i forhold til de forskellige trin i analyseprocessen. Ligeledes varierer antallet af observationer, der ligger til grund for normeringsberegningerne i denne undersøgelse.

Tabel 2.1 Fra fritidstilbud til vagtplaner

Type af dataafgrænsning	Antal observationer
Fritidstilbud, som har modtaget spørgeskemaundersøgelsen	2.464 fritidstilbud
Besvarede spørgeskemaer	1.127 besvarelser
Udfyldte vagtplaner	1.372 vagtplaner
Vagtplaner, som benyttes til den gennemsnitlige normeringsberegning kl. 14.45	1.161 kommunale eller selvejede vagtplaner
Vagtplaner, som benyttes til den gennemsnitlige normeringsberegning for førskolebørn kl. 11.00	308 kommunale eller selvejede vagtplaner
Vagtplaner, som benyttes til normeringsberegningen for klassegrupperinger kl. 14.45	400 kommunale eller selvejede vagtplaner
Vagtplaner, som benyttes til normeringsberegning på type af fritidstilbud kl. 14.45	1.161 kommunale eller selvejede vagtplaner
Vagtplaner, som benyttes til normeringsberegning på type af fritidstilbud for førskolebørn kl. 11.00	308 kommunale eller selvejede vagtplaner

Kilde: VIVE.

Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til 2.622 fritidstilbud, hvoraf 158 specialtilbud er frasortet, da denne undersøgelse har fokus på de almene fritidstilbud. Dermed er der 2.464 fritidstilbud, der har modtaget spørgeskemaet, som det fremgår af første linje i Tabel 2.1. Specialtilbud er ekskluderet inden opgørelse af svarprocent. Derved opgøres svarprocenten for 2.464 fritidstilbud, hvoraf 1.127 fritidstilbud har besvaret spørgeskemaet.

I undersøgelsen har hvert fritidstilbud haft mulighed for at besvare op til 5 forskellige vagtplaner i tilfælde af, at et fritidstilbud havde særskilte funktioner med forskellige vagtplaner tilknyttet. Inden optælling af vagtplanerne er fejlkilder (vagtplaner for anden uge end uge 22 eller morgenpasning, indberetning af 0 børn, vagtplaner, der kun dækker 7.-10. klassetrin og outliers) frasortet. Derved er der 1.372 udfyldte vagtplaner. Private fritidstilbud er i analysen frasortet for at give et mere præcist billede af normeringen i de kommunale og selvejende fritidstilbud. Derudover er det for private fritidstilbud usikkert, hvor dækkende den indsamlede population er, som det fremgår af Bilag 6. Derved benyttes 1.161 vagtplaner til at udregne den gennemsnitlige normering. Ud af de 1.161 vagtplaner dækker 308 vagtplaner kommunale eller selvejende fritidstilbud, som har en vagtplan for førskolebørn kl. 11.00.

I normeringsberegningen for klassegrupperinger kl. 14.45 er det kun de vagtplaner, som inkluderer de angivne klassetrin, der er medtaget. Derfor udelades en del vagtplaner fra analysen, da de enkelte vagtplaner omhandler enten

flere eller færre klassetrin end henholdsvis førskole, børnehaveklasse-3. klasse eller 4.-6. klasse. Hvis en vagtplan fx omhandler børnehaveklasse-5. klasse eller udelukkende 2. klasse, er de dermed udeladt af analysen. Den centrale dataafgrænsning er for de 400 vagtplaner, der helt dækker en af de tre grupper og er inkluderet i normeringsberegningen, som er hovedresultatet i denne undersøgelse. De andre dataafgrænsninger kan ses som trin i processen og bruges i videst mulige omfang til at undersøge resultaternes robusthed.

2.1.1 Datagrundlag på vagtplansniveau

Datagrundlaget for beregningen af en normering kl. 11.00 for fritidstilbuddenes førskoletilbud bygger på 380 vagtplaner. Heraf er 308 vagtplaner fra kommunale og selvejende fritidstilbud og 72 vagtplaner fra private fritidstilbud.

Datagrundlaget for beregningen af en normering kl. 14.45 for fritidstilbud bygger på 1.372 vagtplaner.¹² Disse vagtplaner dækker både de kommunale, selvejende og private fritidstilbud, hvoraf de 1.161 vagtplaner dækker kommunale og selvejende fritidstilbud, og 211 vagtplaner dækker private fritidstilbud.

I beregningen af normeringen er kun inkluderet de kommunale og selvejende fritidstilbud.

Vagtplanerne dækker både forskellige typer af fritidstilbud og sammensætninger af klassetrin, hvor førstnævnte kan dække enten førskoletilbud, SFO, fritidshjem eller klub eller en kombination af disse typer. De hyppigste sammensætninger af klassetrin i de angivne vagtplaner er førskole, førskole-3. klasse, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse.

Der er angivet detaljer om personalets ansættelseskategori, altså om de er ansat i en stilling som pædagog/pædagogisk assistent, pædagogmedhjælper, pædagogstuderende/studerende på den pædagogiske assistentuddannelse, leder eller andet. Yderligere er besvaret spørgsmål omkring fritidstilbuddets overgangsordning fra dagtilbud samt andre lokale forhold i relation til fritidstilbuddet.

2.2 Normeringsberegning

I denne undersøgelse er normeringen udregnet som antal indskrevne børn på de to tidspunkter i forhold til planlagt pædagogisk personale, som det fremgår

¹² Antal vagtplaner efter frasortering af specialtilbud, tilbud til kun 7.-10. klassetrin, dubletter, fejlkilder og outliers. Se Bilag 1.

af vagtplanen. Det er dermed ikke normering forstået som ansigt-til-ansigt-tid¹³ for børnene, men antal indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. Dette afsnit indeholder resultaterne af udregningen af normeringen i fritidstilbud. Først vil beregningerne af normeringen i førskole kl. 11.00 blive præsenteret og efterfølgende normeringen kl. 14.45.

Fremsgangsmåden for beregning af normeringen præsenteres sideløbende med præsentationen af normeringsberegningerne. Yderligere gennemgang af vejen til resultaterne findes i Bilag 4.

Resultaterne præsenteres som et gennemsnit med tilhørende spredning. Begge værdier er væsentlige, da spredningens størrelse viser fordelingen af observationer – altså den variation, der er i beregningen af normeringerne, som ligger til grund for resultatet.

Undersøgelsen af robusthed findes for normeringsudregninger for både de individuelle klassetrin (Figur 2.4 senere i kapitlet) og grupperne af klassetrin for de hyppigste klassetrinssammensætninger, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse (Figur 2.5 senere i kapitlet). Udregning af de hyppige klassetrinssammensætninger baserer sig på en opdeling af normeringsberegningen på hvert klassetrin, som vagtplanen dækker, hvorefter et gennemsnit udregnes på baggrund af de tre inddelinger.

Robusthedstjekket viser, at resultaterne er konsistente med få og ubetydelige udsving, hvilket underbygger valget af udregningsmetode og dermed normeringsberegningens robusthed.

2.2.1 Normering i førskole kl. 11.00

I denne del af analysen tages der udgangspunkt i normeringsberegningen baseret på, hvor mange førskolebørn der – ud af alle indskrevne børn – er til stede kl. 11.00, og hvor meget pædagogisk personale der ifølge vagtplanen er til stede kl. 11.00 den 31. maj 2022.

Tabel 2.2 viser normeringsberegningen baseret på forholdet mellem antallet af indskrevne børn og planlagt pædagogisk personale kl. 11.00, hvor der er fraserteret outliers. I de vagtplaner, hvor der er flest børn pr. pædagogisk personale, er der 13,9 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale, mens der

¹³ Med ansigt-til-ansigt-tid menes den tid, som børnene og personalet har direkte kontakt. I denne undersøgelse opgøres normering som planlagt pædagogisk personale i forhold til antal indskrevne børn. De to tilgange er ikke nødvendigvis lig hinanden, da det ikke er alle børn, der altid er til stede, ligesom personalet kan have opgaver, der gør, at de ikke er i kontakt med børnene på tidspunktet.

er 1 indskrevet barn pr. planlagt pædagogisk personale i de vagtplaner med færrest indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.¹⁴

Tabel 2.2 Normering i førskole kl. 11.00

	Gennemsnit	Spredning	Min.	Maks.	Obs.
Normering kl. 11.00	7,5	2,6	1,0	13,9	308

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Antallet af observationer/vagtplaner er 308.

Note: Tabellen viser normeringen udregnet på baggrund af, hvor mange førskolebørn der ud af alle indskrevne børn ifølge vagtplanen er til stede kl. 11.00, og hvor meget pædagogisk personale der er til stede ifølge vagtplanen kl. 11.00 den 31. maj.

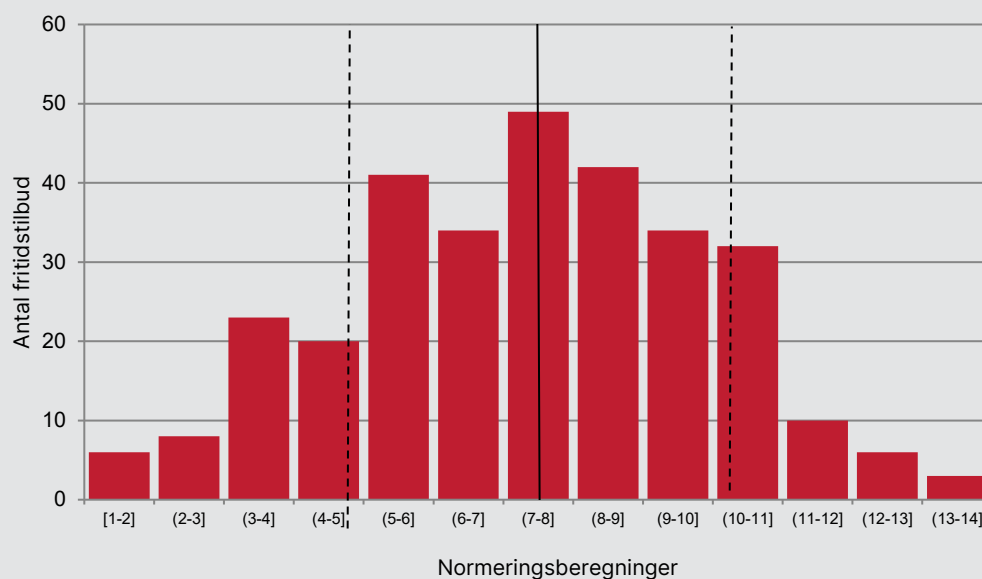
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Tabel 2.2 viser, at der i gennemsnit – baseret på alle vagtplaner – er 7,5 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. Spredningen af gennemsnittet er på 2,6. Beregningen baserer sig på 308 vagtplaner, som tilhører kommunale og selvejende fritidstilbud.

Figur 2.4 viser fordelingen af normeringsberegningerne for alle vagtplaner kl. 11.00. Den sorte, fuldt optrukne lodrette linje viser gennemsnittet på 7,5, og de sorte stiplede lodrette linjer viser, hvordan spredningen af vagtplaner fordeler sig omkring gennemsnittet. Spredningen viser, hvor stor variation der er i beregningerne omkring gennemsnittet. Som det fremgår af figuren, ligger spredningen forholdsvis tæt på gennemsnittet, hvilket igen vil sige, at variationen er begrænset.

¹⁴ Se Bilag 1 for udregning af outliers.

Figur 2.4 Fordelingen af normeringsberegningerne kl. 11.00

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Antallet af observationer/vagtplaner er 308.

Note: Figuren viser normeringen udregnet på baggrund af, hvor mange børn der ifølge vagtplanen er indskrevet, og hvor meget pædagogisk personale der er til stede ifølge vagtplanen kl. 11.00 den 31. maj. Den fuldt optrukne sorte linje er gennemsnittet, mens de to lodrette stiplede linjer er spredningen omkring gennemsnittet.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Dette resultat kan sammenholdes med Danmarks Statistiks registre for dagtilbud og EVA's undersøgelse af normering i dagtilbud, der begge fandt, at normeringen var 5,8 i børnehaver (Danmarks Statistik, 2021 c; Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2020). At vores resultater for førskolebørnene om formiddagen ligger tæt på normeringen i dagtilbud, underbygger denne undersøgelses robusthed. Underbygningen ses ved, at langt flertallet af førskolebørnene har gået i dagtilbud, umiddelbart før de er startet i fritidstilbud. At den beregnede normering ligger tæt på børnehavenormeringen, underbygger robustheden af normeringsberegningerne. Argumentet her er, at børnene i børnehaverne aldersmæssigt er næsten tilsvarende til børnene i førskoletilbuddene, og dermed er deres behov for tilstedeværelse af pædagogisk personale tilsvarende.

I analysen af data har vi også lavet en analyse af de private tilbud, der har svaret på spørgeskemaet. Analysen af data for de private fritidstilbud viser, at de i gennemsnit har en normering på 8,5. Det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt dette adskiller sig fra den udregnede normering for de kommunale tilbud.

Dette skyldes, at de tilhørende sikkerhedsintervaller til de udregnede estimater gør, at det ikke kan siges med sikkerhed, at normeringerne rent faktisk adskiller sig i private og kommunale fritidstilbud. Der er udelukkende 72 private fritidstilbud i beregningen af gennemsnittet, hvorfor resultatet er belagt med større usikkerhed.

2.2.2 Normering kl. 14.45

Klokken 14.45 repræsenterer i denne rapport tidspunktet, hvor der forventeligt er flest børn og medarbejdere i fritidstilbuddene. Det er her, hvor langt de fleste børns skoledag er slut, og inden de fleste børn bliver afhentet eller selv går hjem. Dermed giver oplysninger om den planlagte normering på tidspunktet kl. 14.45 et billede af den normering, de fleste børn oplever i fritidstilbuddene.

I spørgeskemaet har fritidstilbuddene kunne angive, hvorvidt førskolebørnene er i en adskilt gruppe med selvstændig normering om eftermiddagen. Dette er angivet for 41 vagtplaner. De 41 vagtplaner udgør ikke et tilstrækkeligt grundlag til at udregne normeringen med tilfredsstillende sikkerhed, og der er derfor ikke beregnet en normering særskilt for førskoletilbud, hvor førskolebørnene er i en adskilt gruppe med selvstændig normering om eftermiddagen. De 41 vagtplaner, hvor førskolebørnene er i en selvstændig gruppe, er inkluderet i den samlede beregning. Der er dog en række fritidstilbud, der har besvaret spørgeskemaet med vagtplaner, som udelukkende dækker førskoletilbud kl. 14.45, men *ikke* har markeret, at førskolebørnene modtager et særskilt tilbud på tidspunktet. Dette har vi tolket således, at førskolebørnene kl. 14.45 er en del af en samlet børnegruppe, mens personalefordelingen er planlagt adskilt til førskolebørnene, ligesom der så er en adskilt vagtplan for SFO-tilbuddet. Derfor kan vi kl. 14.45 beregne en normering for førskolegruppen, men de tolkes som en del af det samlede fritidstilbud. Der kan være forskellige organiseringer omkring dette i fritidstilbuddene, hvorfor vi har valgt at bibeholde dem i data og udregne normeringen for dem adskilt, selvom de kan være en del af et samlet fritidstilbud.

I første del af analysen præsenterer vi normeringsberegningen baseret på, hvor mange børn der ifølge vagtplanen er indskrevet, og hvor meget pædagogisk personale der er planlagt ifølge vagtplanen kl. 14.45 den 31. maj 2022.

Forholdet mellem antallet af indskrevne børn og planlagt pædagogisk personale danner grundlag for normeringsberegningen og bruges i alle beregninger af normeringer. Inden normeringen er udregnet, er outliers sorteret fra. I de vagtplaner, hvor der er flest børn pr. pædagogisk personale, er der 43,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale, mens der er 1 indskrevet

barn pr. planlagt pædagogisk personale i de vagtplaner med færrest indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.¹⁵

Tabel 2.3 Normering kl. 14.45

	Gennemsnit	Spredning	Min.	Maks.	Obs.
Normering kl. 14.45	18,1	7,7	1,0	43,6	1.161

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Antallet af observationer/vagtplaner er 1.161.

Note: Tabellen viser normeringen udregnet på baggrund af, hvor mange børn der ifølge vagtplanen er indskrevet, og hvor meget pædagogisk personale der er til stede ifølge vagtplanen kl. 14.45 den 31. maj.

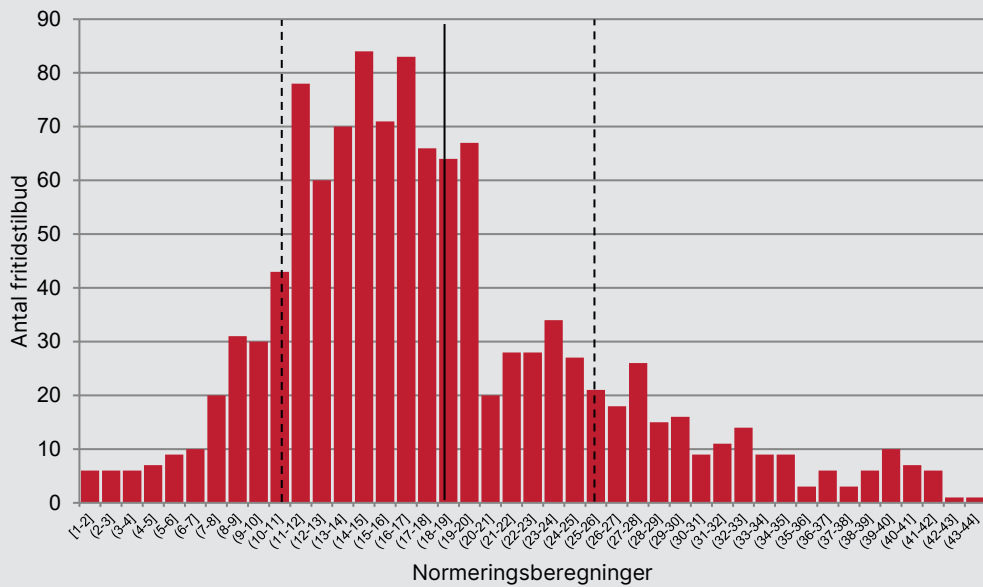
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Tabel 2.3 viser normeringen for alle vagtplaner, der tilhører kommunale og selvejende fritidstilbud. Det vil sige, at tabellen viser den gennemsnitlige normering på tværs af børn fra førskoletilbud til og med 6. klasse.¹⁶ Af tabellen ses det, at gennemsnittet for normeringen kl. 14.45 er på 18,1, hvilket vil sige, at der i gennemsnit er 18,1 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. Spredningen er på 7,7. Udregningen er foretaget på baggrund af oplysninger fra 1.161 vagtplaner. Sammenlignet med normeringen kl. 11.00 er der flere indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale kl. 14.45.

¹⁵ Se Bilag 1 for udregning af outliers.

¹⁶ I få tilfælde dækker normeringen også højere klassetrin, hvis vagtplanerne går over 6. klassetrin, fx 4.-7. klassetrin.

Figur 2.5 Fordelingen af normeringsberegninger kl. 14.45

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Antallet af observationer/vagtplaner er 1.161.

Note: Figuren viser normeringen udregnet på baggrund af, hvor mange børn der ifølge vagtplanen er indskrevet, og hvor meget pædagogisk personale der er til stede ifølge vagtplanen kl. 14.45 den 31. maj. Den fuldt optrukne sorte linje er gennemsnittet, mens de to lodrette stiplede linjer er spredningen omkring gennemsnittet.

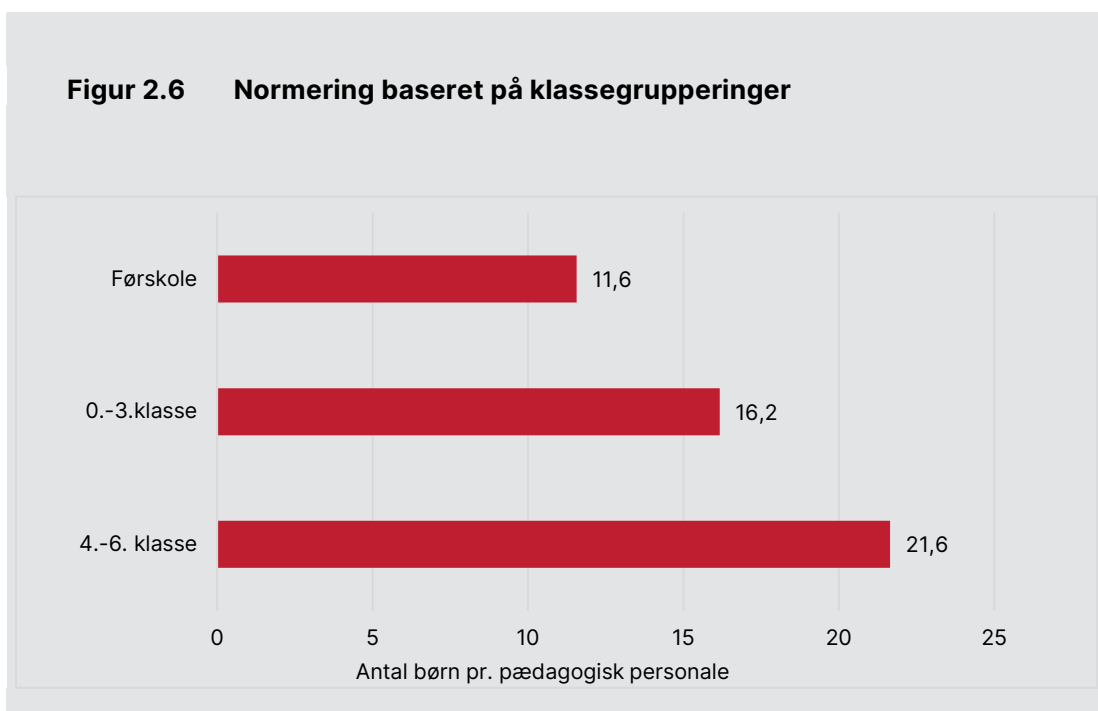
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.5 viser fordelingen af normeringsberegningerne for alle vagtplaner kl. 14.45. Den lodrette sorte, fuldt optrukne linje viser gennemsnittet på 18,1, og de stiplede lodrette linjer viser, hvordan spredningen af vagtplaner fordeler sig omkring gennemsnittet. Spredningen ligger relativt tæt på gennemsnittet, hvilket vil sige, at en stor del af de udregnede normeringer er tæt på gennemsnittet, og at variationen i resultaterne dermed er relativt begrænset. Figuren rummer både SFO, fritidshjem og klubber.

Da der ikke foreligger viden om normeringen i fritidstilbud fra tidligere undersøgelser, er det ikke muligt at vurdere, hvorvidt normeringen i fritidstilbud har udviklet sig over tid, eller hvorvidt dette resultat adskiller sig fra andre fund.

På tværs af beregningerne finder vi, at normeringen er forskellig, alt efter hvilke klassetrin den dækker.

Figur 2.6 viser normeringsberegningen kl. 14.45 for de vagtplaner, som kun omhandler de hyppigste sammensætninger af klassegrupperinger, der er besvaret spørgeskema på baggrund af. Det vil sige, at alle besvarelser, der dækker andre klassegrupperinger end dem i figuren, er ekskluderet fra beregningen. Derved viser normeringsberegningen for førskole kun de vagtplaner, som har angivet førskole som eneste klassetrin. På samme måde er det gældende for børnehaveklasse-3. klasse, hvor normeringen er beregnet ud fra vagtplaner, som kun dækker disse klassetrin, og ligeledes for 4.-6. klasse. Derved falder antallet af vagtplaner til 400, da det kun er disse, som inkluderer netop én af de tre grupperinger af classesammensætninger.

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Antal observationer/vagtplaner er 400.

Note: Normeringen er baseret på de hyppigste classesammensætninger, hvor vagtplanen kun inkluderer de angivne klassetrin.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.6 viser, at normeringen kl. 14.45 for førskolen¹⁷ er på 11,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. For de vagtplaner, som kun dækker børnehaveklasse-3. klasse, er normeringsberegningen på 16,2, og for vagtplanerne for 4.-6. klasse er normeringsberegningen 21,6. Det vil sige, at jo højere klassetrin vagtplanen dækker, jo flere indskrevne børn er der også pr. planlagt pædagogisk personale. Det er det samme billede, hvis vi ser på gennemsnitlige klassekvotienter på landsplan. Der er flere børn i klasserne, jo højere klas-

¹⁷ Som tidligere bemærket er dette vagtplaner, hvor der er blevet svaret, at førskolebørnene *ikke* modtager et særskilt tilbud. Derfor tolkes førskolebørnene som en adskilt gruppe i det samlede tilbud, der har en selvstændig vagtplan.

setrin man kommer på. Danmarks Statistiks opgørelse af klassekvotienter viser således, at der i gennemsnit er omkring 20 børn i klassen i børnehaveklasse-3. klasse. I 4.-6. klasse er der omkring 21 børn i klasserne (Danmarks Statistik, 2021b). Resultaterne fra Danmarks Statistik stemmer dermed også godt overens med det samlede normeringstal for denne undersøgelse på 18,1 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale.

I forhold til elev-/lærer-ratioen i folkeskolen anvendes Børne- og Undervisningsministeriets uddannelsesstatistik. Her fremgår det, at der i gennemsnit er 12,8 elever pr. lærerårsværk i folkeskolen i skoleåret 2020/2021 (Uddannelsesstatistik.dk). Da denne undersøgelse anvender en enkelt dag til normeringsberegningen med fokus på planlagt personale på dagen, er det ikke muligt at vurdere, hvad det planlagte personale svarer til i årsværk. Ligeledes dækker tallet over alle folkeskolens klassetrin, hvorimod denne undersøgelse udelukkende fokuserer på børnehaveklasse til og med 6. klasse. Derfor inddrages lærer-/elev-ratioen udelukkende som et illustrativt eksempel og ikke til direkte sammenligning.

Når vi analyserer data for de private fritidstilbud, kan vi til sammenligning se, at den gennemsnitlige normering for private fritidstilbud er beregnet til 17,2 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. Når usikkerhederne i udregningerne tages i betragtning, kan det imidlertid ikke på baggrund af denne undersøgelse siges med sikkerhed, at normeringerne rent faktisk adskiller sig i private og kommunale fritidstilbud. Dette skyldes, at der udelukkende er 211 private fritidstilbud til udregningen af dette gennemsnit, hvorfor resultatet er behæftet med større usikkerhed.

2.3 Lokale forhold

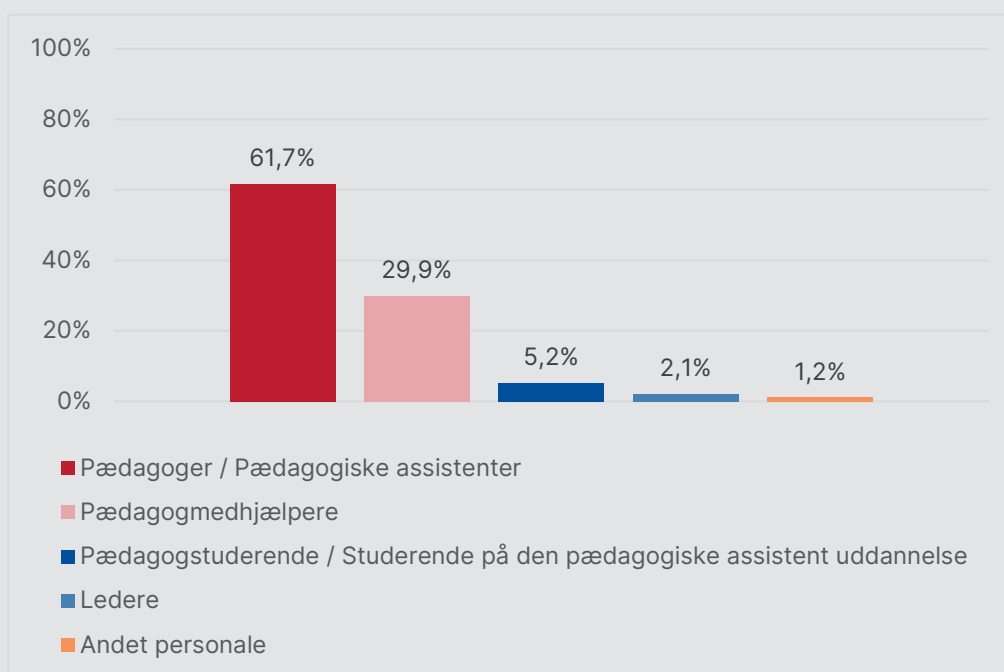
Ud over spørgsmål, der bidrager til beregning af normeringerne, indeholder spørgeskemaet også en række andre spørgsmål om lokale forhold i fritidstilbuddene. Det drejer sig om spørgsmål omkring vidensdeling, samarbejde samt overgangen fra dagtilbud til fritidstilbud/skolen. Formålet med spørgsmålene er at give et indblik i, hvad der foregår i fritidstilbuddene, og hvordan de organisatoriske rammer overordnet er. Yderligere er der i spørgeskemaet spurgt til, hvilke ansættelseskategorier det planlagte pædagogiske personale tilhører.

De private tilbud indgår i datagrundlaget for de lokale forhold for alle opgørelser undtagen opgørelsen af ansættelsestyper.

2.3.1 Flest ansat som pædagoger

For at give et billede af den konkrete personalesammensætning på fritidstilbuddene er der i spørgeskemaet spurgt til antallet af pædagogisk personale og deres ansættelse. Spørgsmålet afdækker dermed kompetenceniveauet i fritidstilbuddet i forhold til den pædagogiske opgave i relation til børnene. Da normeringen er beregnet for de kommunale og selvejende fritidstilbud, er det også for denne gruppe af fritidstilbud, at fordelingen af pædagogisk personale er opgivet. Antallet af personale er opgjort som antal af planlagt pædagogisk personale, som fremgår af vagtplanen, også selvom de faktisk var fraværende på dagen, fx ved akut sygdom. Det planlagte pædagogiske personale dækker over alle typer af medarbejdere ansat til at varetage pædagogiske aktiviteter med eller relateret til børnene. Ledere tælles fx med, hvis de indgår i de pædagogiske aktiviteter med børnene, se uddybning i Bilag 2.

Figur 2.7 Fordeling af pædagogisk personale kl. 11.00

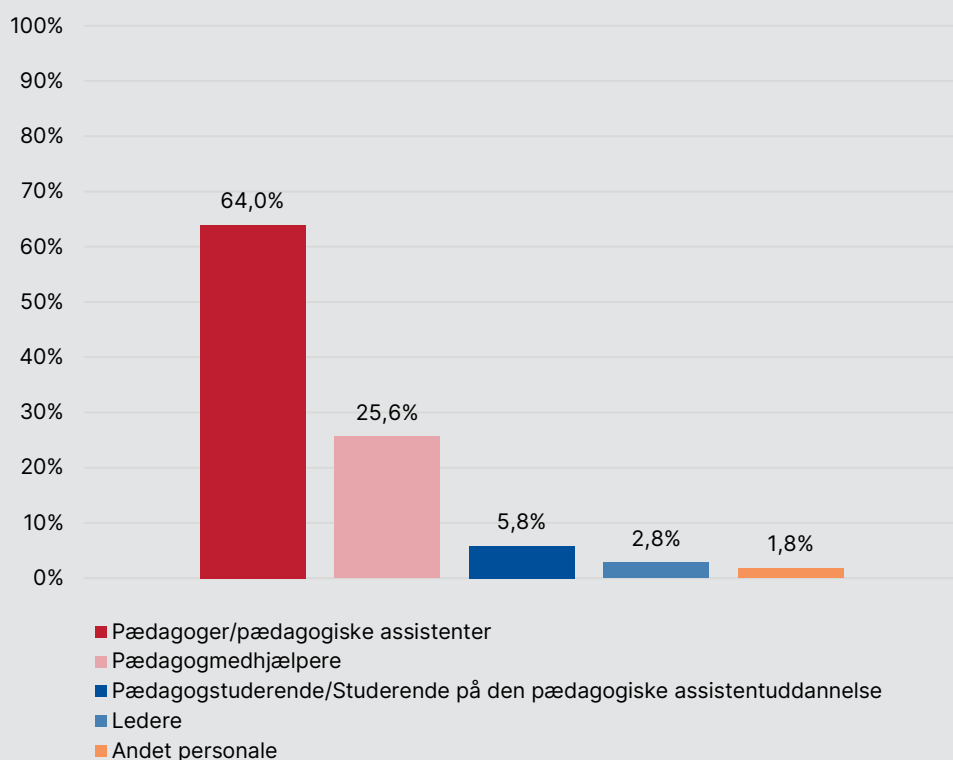
Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Du har angivet, at der ifølge vagtplanen er [vagtplan] pædagogiske personaler til stede i [vagtplan] kl. 11.00. Hvor mange af disse er ansat som...?". Antallet af observationer/personale er 1.863 fordelt på 308 vagtplaner.

Note: Figuren viser fordelingen af pædagogisk personale på baggrund af deres stillingsbetegnelse. Pædagoger dækker både over personale ansat som pædagoger og pædagogiske assistenter. Pædagogstuderende indeholder også studerende på uddannelsen til pædagogisk assistent.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.7 viser fordelingen af planlagt pædagogisk personale kl. 11.00 mellem pædagoger/pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, pædagogstuderende/studerende på den pædagogiske assistentuddannelse, ledere og andet personale. Det fremgår af figuren, at det primære pædagogiske personale består af pædagoger/pædagogiske assistenter og dernæst pædagogmedhjælpere. Andelen af pædagoger/pædagogiske assistenter er gennemsnitligt 61,7 %, og andelen af pædagogmedhjælpere er 29,9 %. Yderligere er der 5,2 % pædagogstuderende/studerende på den pædagogiske assistentuddannelse, 2,1 % ledere og 1,2 % andet personale.

Figur 2.8 Fordeling af pædagogisk personale kl. 14.45

Anm.: Specialtilbud, fritidstilbud, som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Du har angivet, at der ifølge vagtplanen er [vagtplan] pædagogiske personale til stede i [vagtplan] kl. 14.45. Hvor mange af disse er ansat som...?". Antallet af observationer/personale er 8.049 fordelt på 1.161 vagtplaner.

Note: Figuren viser fordelingen af pædagogisk personale på baggrund af deres stillingsbetegnelse. Pædagoger dækker både over personale ansat som pædagoger og pædagogiske assistenter. Pædagogstuderende indeholder også studerende på uddannelsen til pædagogisk assistent.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

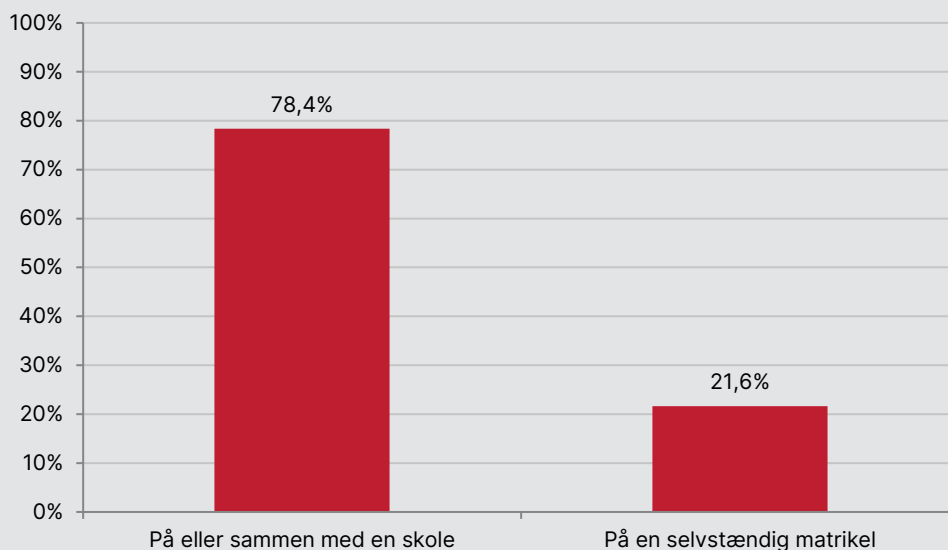
Figur 2.8 viser fordelingen af planlagt pædagogisk personale kl. 14.45 fordelt mellem pædagoger/pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, pædagogstuderende/studerende på den pædagogiske assistentuddannelse, ledere og andet personale. Det fremgår af figuren, at det primære pædagogiske personale består af pædagoger/pædagogiske assistenter og dernæst pædagogmedhjælpere. Andelen af pædagoger/pædagogiske assistenter er gennemsnitlig 64,0 %, og andelen af pædagogmedhjælpere er 25,6 %. Yderligere er der 5,8 % pædagogstuderende/studerende på den pædagogiske assistentuddannelse, 2,8 % ledere og 1,8 % andet personale.

Dette resultat kan sammenholdes med EVA's undersøgelse af kvalitet i dagtilbud, der i en stikprøve af dagtilbud fandt, at der på stuerne i børnehaver i gennemsnit var 56 % af medarbejderne, der havde en pædagogisk uddannelse, mens 40 % ikke havde en pædagogisk uddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2020). Det skal til denne sammenligning bemærkes, at der i VIVEs undersøgelse af normeringer fritidstilbud også indgår ledere.

2.3.2 De fleste fritidstilbud ligger sammen med skoler

I spørgeskemaet har fritidstilbuddene angivet, hvorvidt de ligger fysisk på eller sammen med en skole, eller om de ligger på en selvstændig matrikel. Formålet er at afdække de logistiske rammer for fritidstilbuddets samarbejde med skolen. Derudover kan det også skabe viden om, hvorvidt børnene kan opleve overgangen fra skole til fritidstilbud som et brud i dagen eller som en mere glidende overgang, fx hvis fritidstilbuddet er placeret sammen med skolen.

Figur 2.9 Fysisk placering

Anm.: Specialtilbud og fejlkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Hvordan er vagtplanen fysisk placeret?". Antal besvarelser er 1.534.

Note: Figuren viser, hvordan vagtplanen er fysisk placeret i forhold til skolen.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

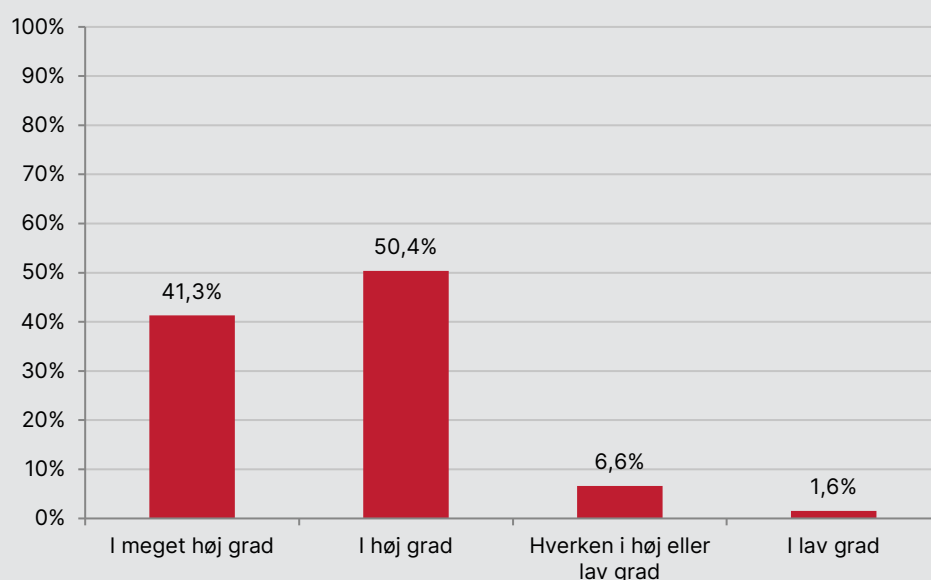
Af Figur 2.9 ses det, at størstedelen (78,4 %) af fritidstilbuddene ligger på eller sammen med en skole, mens 21,6 % af fritidstilbuddene ligger på en selvstændig matrikel. For den sidstnævnte gruppe gælder det, at der for nogen af børnene alt andet lige vil skulle ske et anderledes afbræk i børnenes dagligdag, når de skal transporteres fra skolen til fritidstilbuddet. Selvfølgelig vil der være tilbud, hvor afbrækket er begrænset, til trods for at skole og fritidstilbud ikke ligger på samme matrikel, fx hvis de ligger ved siden af hinanden på forskellige matrikler.

2.3.3 Der vidensdeles i høj grad i personalegruppen

Systematisk vidensdeling i personalegruppen kan være med til at sikre, at viden om børnenes udvikling deles i personalegruppen og understøtte, at der tidligere kan tages hånd om børn, der enten er i fare for mistrivsel eller i mistrivsel (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2018). For at afdække graden af

vidensdeling i personalegruppen omhandler et af spørgsmålene i skemaet således, hvorvidt fritidstilbuddet vurderer, at personalet deler viden vedrørende børnene og deres trivsel. Svarfordelingen fremgår af Figur 2.10.

Figur 2.10 Vidensdeling personalet i mellem om børnene og deres trivsel i fritidstilbuddet

Anm.: Specialtilbud og fejlkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "I hvilken udstrækning deler personalet, der indgår i vagtplanen, systematisk viden med hinanden om børnene og deres trivsel i fritidstilbuddet (fx skriftligt eller på personalemøder)?" . Antal besvarelser er 1.485.

Note: Figuren viser, at vedkommende, som har besvaret spørgeskemaet, oplevelse af vidensdeling mellem personalet omkring børnene og deres trivsel.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

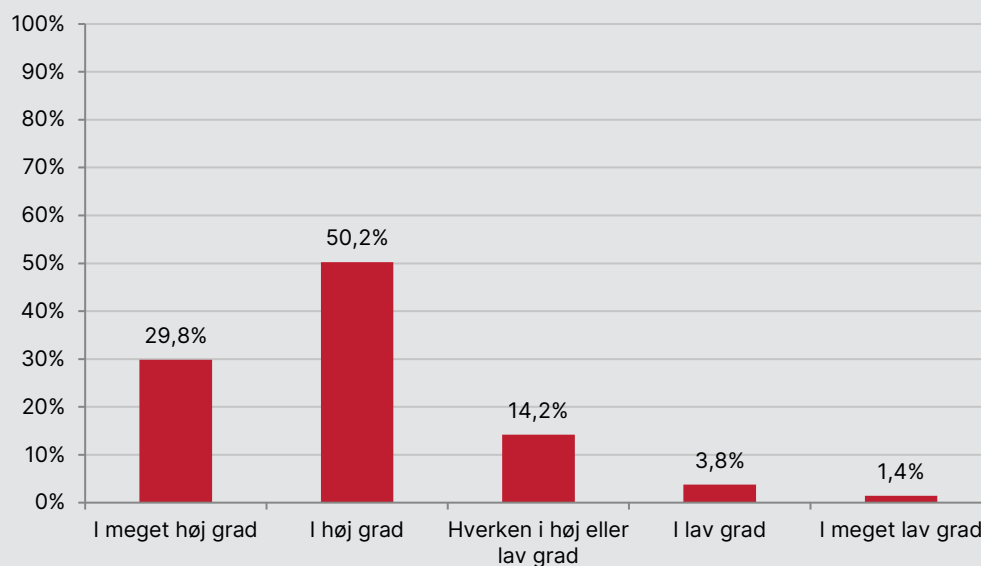
Af Figur 2.10 ses det, at ca. 92 % af fritidstilbuddene har markeret, at personalet systematisk deler viden om børnene og deres trivsel i fritidstilbuddet. En mindre del (6,6 %) har svaret, at de hverken vidensdeler i høj eller lav grad, mens 1,6 % har markeret, at de vidensdeler i lav grad. Besvarelserne indikerer, at det for personalet er en del af arbejdet i et fritidstilbud at dele viden omkring børnene og deres trivsel.

2.3.4 Høj grad af samarbejde med skolen

Da fritidstilbuddenes arbejde med børnene kan ses i tæt sammenhæng med skolernes arbejde og deres viden om børnene, er de i spørgeskemaet blevet

bedt om at vurdere, i hvilken grad de samarbejder med personalet på skolerne. Resultaterne fremgår af Figur 2.11.

Figur 2.11 Samarbejde mellem personalet i fritidstilbuddet og på skolen

Anm.: Specialtilbud og fejlkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private tilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Vurderer du generelt, at personalet, der indgår i vagtplanen, deltager i et velfungerende samarbejde med personalet i skolen?". Antal besvarelser er 1.485.

Note: Figuren viser vedkommende, som har besvaret spørgeskemaet, oplevelse af samarbejdet mellem fritidstilbuddets og skolens personale.

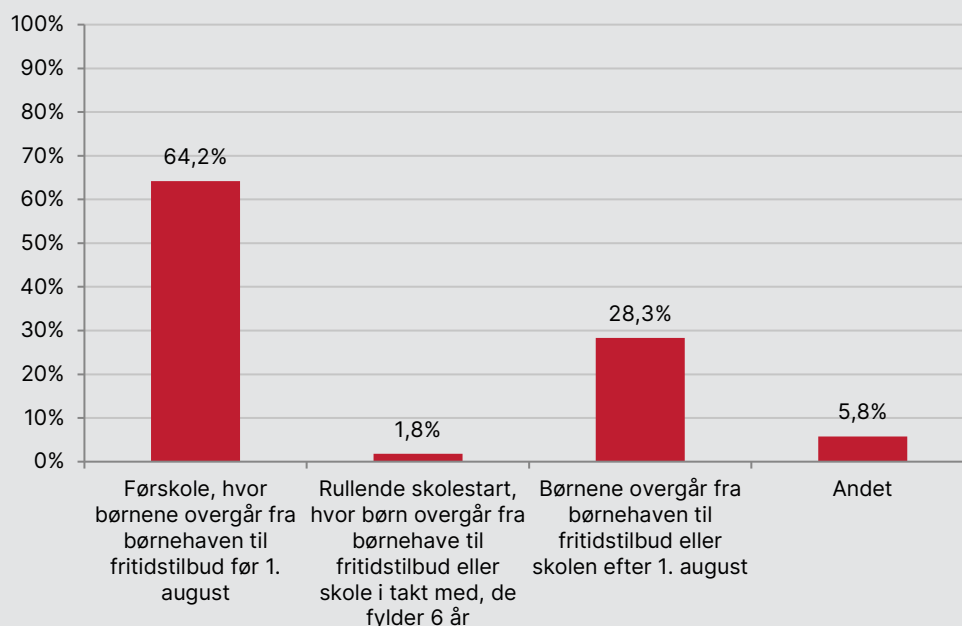
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.11 viser, at størstedelen af fritidstilbuddene vurderer, at der i høj grad eller meget høj grad er et velfungerende samarbejde med skolens personale (80 %). 5 % vurderer, at de i lav grad eller meget lav grad har et velfungerende samarbejde med skolen.

2.3.5 Flest fritidstilbud har førskoletilbud, der starter før 1. august

Som en del af denne undersøgelses fokus på førskoletilbuddene er fritidstilbuddene blevet bedt om at vurdere, hvilken organisering af overgang fra dagtilbud til fritidstilbud der bedst kendetegner deres ordning. Svarfordelingen af dette spørgsmål fremgår af Figur 2.12.

Figur 2.12 Form for overgang mellem børnehave og fritidstilbud

Anm.: Specialtilbud og fejkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Hvilken form for overgangsordning mellem børnehave og fritidstilbud har I?". Antal besvarelser er 1.075.

Note: Figuren viser den form for overgang, der er mellem børnehave og fritidstilbuddet/skolen.

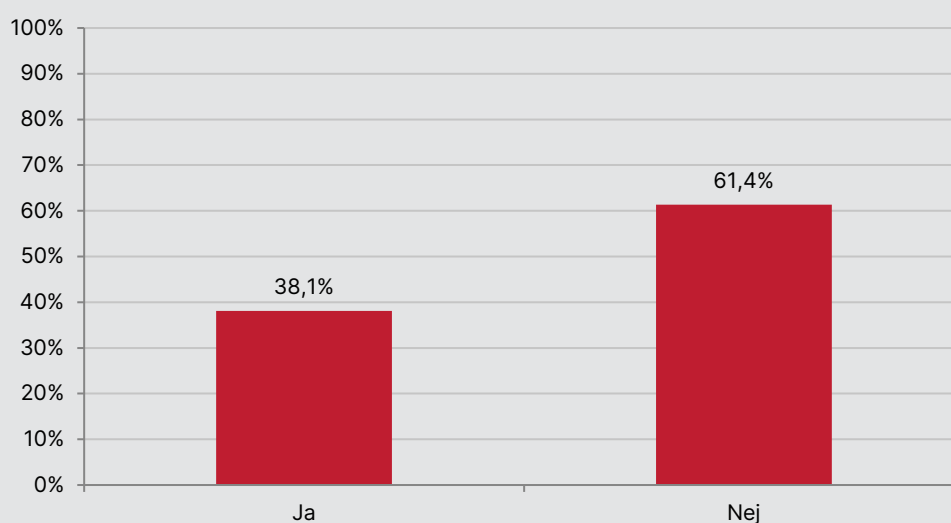
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.12 viser, hvilken form for overgang mellem dagtilbud og fritidstilbud/skole, der er mest hyppig. Størstedelen af fritidstilbuddene (64,2 %) har svaret, at de har førskole, hvor børnene overgår fra dagtilbud til fritidstilbud før den 1. august. 28,3 % har svaret, at de har et fritidstilbud, hvor børnene overgår fra dagtilbud til fritidstilbud efter den 1. august. 1,8 % har svaret, at de har en rullende skolestart, hvor børnene overgår fra dagtilbud til fritidstilbud efter skole, i takt med at de fylder 6 år. 5,8 % har svaret, at deres overgangsordning ikke passer på en af de tre skitserede. For de fleste fritidstilbud er overgangsordningen altså organiseret, således at børnene får et decideret førskoletilbud i fritidstilbuddet.

2.3.6 Størstedelen af førskoletilbuddene har ikke personale med primær ansættelse i dagtilbud

For at give et overblik over, hvor anvendt en praksis det er, at der er medfølgende personale fra dagtilbud til fritidstilbud, er det afdækket, om der er personale i førskoletilbuddene, som har deres primære ansættelse i dagtilbud. Et af hovedformålene med at have personale med i førskoletilbuddene fra dagtilbuddene kan være at lette overgangen for børnene, således at der er kendte voksne med i førskoletilbuddet.

Figur 2.13 Personale i førskoletilbuddet med primær ansættelse i dagtilbud

Anm.: Specialtilbud og fejlkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "Er der personale i førskoletilbuddet, der indgår i vagtplanen den 31. maj, som har deres primære ansættelse i et dagtilbud?". Antal besvarelser er 541.

Note: Figuren viser, om der er personale, som har deres primære ansættelse i en dagtilbud.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

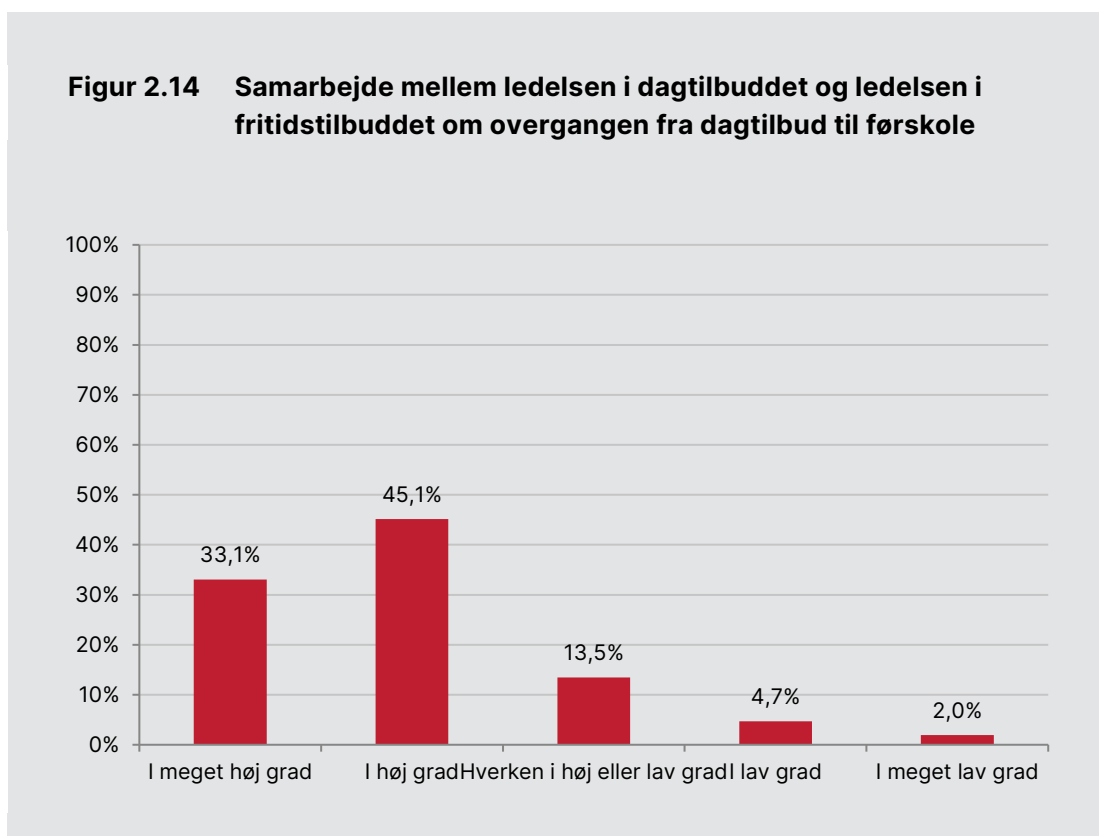
Figur 2.13 viser andelen af fritidstilbud, der har personale i førskoletilbuddet, som har deres primære ansættelse i et dagtilbud.¹⁸ 38,1 % af fritidstilbuddene svarer, at de har personale med en primær ansættelse i et dagtilbud, mens 61,4 % svarer, at de ikke har det. Over halvdelen af førskoletilbuddene har altså ikke personale i vagtplanen, der følger med børnene fra dagtilbuddene.

¹⁸ Da der i spørgeskemaet udelukkende spørges til personale i vagtplanen, kan der godt være medfølgende personale fra dagtilbud til stede på førskoletilbuddet, som ikke indgår i vagtplanen. Dette personale vil ikke blive talt med i dette spørgsmål på grund af fokus på vagtplanen.

Der kan være mange forskellige måder at tilrettelægge, at personalet fra dagtilbud er med i førskoletilbuddene, fx kan det være, at personalet fra dagtilbuddene udelukkende er med det første stykke tid, ligesom det kan være noget af dagen, personalet fra dagtilbuddene er med i førskoletilbuddet. Det har imidlertid ikke været en del af denne undersøgelses formål at afdække forskellige mulige tilgange.

2.3.7 Der samarbejdes i høj grad om overgangen fra dagtilbud til førskole

Overgangen mellem dagtilbud og førskoletilbud kan være underbygget af mere eller mindre samarbejde de to typer af fritidstilbud imellem. For at afdække dette er fritidstilbuddene blevet bedt om at vurdere, i hvilken grad ledelsen samarbejder med dagtilbuddene. Svarfordelingen på dette spørgsmål fremgår af Figur 2.14.

Anm.: Specialtilbud og fejlkilder er frasorteret. Besvarelser fra kommunale, selvejende og private fritidstilbud. Konstrueret ud fra spørgsmålet: "I hvilken grad vurderer du, at ledelsen i dagtilbuddet /dagtilbuddene deltager i et velfungerende samarbejde med ledelsen i skolen/fritidstilbuddet om overgangen fra dagtilbud til førskole?". Antal besvarelser er 1.070.

Note: Figuren viser, at vedkommende, som har besvaret spørgeskemaet, oplever at ledelsen i dagtilbuddet/dagtilbuddene deltager i et velfungerende samarbejde med ledelsen i skolen/fritidstilbuddet om overgangen fra dagtilbud til førskole.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Figur 2.14 viser, hvordan fritidstilbuddene vurderer samarbejdet mellem ledelsen i dagtilbuddet og ledelsen i skolen/fritidstilbuddet om overgangen fra dagtilbud til førskole. Størstedelen har svaret, at de vurderer, at der er en høj grad eller meget høj grad af velfungerende samarbejde mellem ledelsen i dagtilbuddet og fritidstilbuddet (78,2 %).

Dette samarbejde kan have mange forskellige formål og kan variere fra, at det udelukkende er praktiske forhold, der koordineres, til at det er en detaljeret overlevering om de enkelte børn. Det er ikke en del af denne undersøgelses formål at afdække, hvad dette samarbejde dækker over i detaljen.

3 Konklusion

Denne undersøgelses hovedformål har været at skabe viden om normeringen i fritidstilbud. Tidligere har der ikke eksisteret landsdækkende og præcis viden herom på en eksakt dag.

Undersøgelsen viser, at normeringen er forskellig, alt efter hvilket klassetrin den dækker. I førskoletilbuddene kl. 11.00 er der i gennemsnit 7,5 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. I førskoletilbuddene kl. 14.45 er der i gennemsnit 11,6 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale. For børnehaveklasse-3. klasse kl. 14.45 er der gennemsnitligt 16,2 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale, mens der i fritidstilbuddene for 4.-6. klasse er 21,6 børn pr. pædagogisk personale. Samlet er der i gennemsnit en normering på 18,1 indskrevne børn pr. planlagt pædagogisk personale kl. 14.45.

Resultaterne giver et billede af normeringerne den 31. maj 2022. Det skal ved anvendelse af resultaterne bemærkes, at undersøgelsen belyser normeringen på to udvalgte tidspunkter på en udvalgt dag i 2022. Det kan ikke umiddelbart konkluderes, i hvilken grad de beregnede normeringstal er gældende for øvrige tidspunkter på året.

Som del af fastlæggelsen af en opgørelsesmetode er der blevet truffet en række valg, jf. Bilag 2. Hvert af disse valg har medført styrker og udfordringer i udregningen af normeringen. For at sikre, at valgene har medført et tilstrækkeligt stærkt datagrundlag for udregning af normeringen, er der udført en række robusthedstjek af normeringsberegningerne. Det er fx blevet undersøgt, om vi ved at udregne normeringstallene med andre strategier i samme datasæt har kunnet skabe andre resultater. Udregningerne af normeringer varierer ikke væsentligt på tværs af disse robusthedstjek, hvilket understøtter resultaternes robusthed, jf. Bilag 5.

Spørgeskemaet har en svarprocent på 46 %, og bortfaldsanalysen viser, at den indsamlede data ikke er skævt fordelt på baggrundskaraktistika i forhold til den indsamlede totalpopulation. Således kan resultaterne bruges som et mål for normeringen i alle fritidstilbud i Danmark den 31. maj 2022.

Litteratur

Børne- og Undervisningsministeriet (2022). *Formål, indhold og ansvar*. Tilgået 4. august 2022:

<https://www.uvm.dk/sfo-klub-og-fritidshjem/sfo/formaal--indhold-og-ansvar>

Christoffersen, M.N. & Højen-Sørensen, A.K. (2013). *Børnehavens normeringer: En forskningsoversigt over opgørelsesmetoder*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Dalsgaard, C.T., Kloppenborg, H.S., Kollin, M.S., Mikkelsen, M., Lindeberg, N.H., Bas, Y., Bjerre, L.B. & Dahl, D.B. (under udgivelse). *Opgørelse af praksisnormering: Udvikling af en beregningsmodel til at opgøre praksisnormering i daginstitutioner i de enkelte kommuner*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Danmarks Evalueringsinstitut – EVA (2018). *Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Danmarks Evalueringsinstitut – EVA (2020). *Læringsmiljø i kommunale børnehaver: National undersøgelse*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Danmarks Evalueringsinstitut – EVA (2021). *Overgange fra dagtilbud til skole: En undersøgelse af skolestartsmønstre og praksisformer i børns overgang mellem dagtilbud og skole*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Danmarks Statistik (2021a). *Børnepasning*. Tilgået 7. august 2022: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/husstande-familier-og-boern/boernepasning>

Danmarks Statistik (2021b). *KVOTIEN: Klassekvotienter i grundskolen efter område, klassetrin og skoletype*. Tilgået 25. august 2022: <https://www.statistikbanken.dk/KVOTIEN>

Danmarks Statistik (2021c). *Normeringstal viser færre børn pr. voksen i 2020*. Nyt fra Danmarks Statistik, 22. september 2021 – Nr. 343. København: Danmarks Statistik.

Danmarks Statistik (2022a). *Børnepasning før skolestart: Statistisk behandling*. Tilgået 6. juni 2022: <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/boernepasning-foer-skolestart/statistisk-behandling>

Danmarks Statistik (2022b). *Børnepasning efter skolestart: Indhold*. Tilgået 3. juni 2022:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/boernepasning-efter-skolestart/indhold>

Hansen, K.M., Andersen, L.B., & Klemmesen, R. (2010). *Metoder i statskundskab*. København: Hans Reitzels Forlag.

Index100 (2022). *Kommunernes brug af tidlig SFO: Udbredelse, omfang og ressourcetildeling*. Aarhus: Index100 ApS.

Leys, C., Lay, C., Klein, O., Bernard, P. & Licata, L. (2013). Detecting outliers: Do not use standard deviation around the mean, use absolute deviation around the median. *Journal of Experimental Social Psychology*, 49 (4) 764–766.

Rambøll & Qvartz (2018). *Kulegravninger af ældrepleje- og dagtilbudsområdet*. København: Rambøll & Qvartz.

Salomonsen, H.D. (2020). *Personnel scheduling in a Danish kindergarten*. Aarhus: Aarhus Universitet.

Svar til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg (2021). *Udvalgssvar vedr. normeringer i fritidstilbud_BUU alm. Del 125, sagsnummer 21/01897*. København: Børne- og Undervisningsministeriet.

Svinth, L. & Henningsen, I. (2021). Normeringens betydning for kvalitet i daginstitutioner. *Pædagogisk indblik*, 9(2021), 1-24.

Uddannelsesstatistik.dk (2022). *Opslag under elever pr lærerårsværk for folkeskoler i skoleåret 2020/2021*. Tilgået 30. august 2022.

Aarhus Kommune (2022). *Analyse af dagtilbuddenes økonomi: Sammenfatning og delanalyser*. Aarhus: Aarhus Kommune.

Bilag 1 Metode

I dette bilag gennemgås de metodemæssige overvejelser, der er foretaget i forbindelse med undersøgelsen. Derudover argumenteres der for de forskellige valg, der er truffet i forhold til analysetilgange i udregningen af normeringerne.

Undersøgelsen har været inddelt i fire overordnede faser, hvoraf de to første til dels har været afviklet sideløbende:

- Indsamling af kontaktoplysninger på fritidstilbud
- Formulering af opgørelsesmetode til normeringsberegningerne
- Indsamling af data til normeringsberegningerne i en spørgeskemaundersøgelse
- Analyse af den indsamlede data.

Definition af vagtplan og fritidstilbud

Spørgeskemaet er udsendt til fritidstilbud, som i denne undersøgelse er den overordnede organisering, der eventuelt kan dække over flere typer af fritidstilbud som fx førskoletilbud, SFO og klub. For at give et så detaljeret billede som muligt og lette besvarelsen af spørgeskemaet har de enkelte fritidstilbud haft mulighed for at udfylde spørgeskemaet for fritidstilbuddets forskellige grupper af børn. Her bruges betegnelsen *vagtplan* for at afgrænse de forskellige grupper. For en SFO med førskoletilbud vil der ofte være én vagtplan, der er gældende kl. 11.00 for førskolebørnene om formiddagen, og en anden vagtplan, som er gældende om eftermiddagen kl. 14.45 for alle børnene i SFO-delen. Hvis det er fritidstilbud, som i dette tilfælde har to adskilte vagtplaner, er de blevet anmodet om at svare for antal indskrevne børn og antal planlagt personale to gange henholdsvis for en førskoledel og SFO-del.

Spørgeskema og indsamling af data

Spørgeskemaet er formuleret med afsæt i opgørelsesmetoden, som den er gennemgået i Bilag 2. Spørgeskemaet er herefter blevet pilottestet telefonisk gennem fem pilotinterview med ledere fra fritidstilbud. Pilottesten af spørgeskemaet foregik på baggrund af en udskrift af spørgeskemaet, hvor ikke alle spring var synlige, og derfor var fokus på spørgsmålenes formulering og ikke på opsætningen af spørgeskemaet.

Pilottestene foregik ved, at lederne fik tilsendt en udskrift af spørgeskemaet inden interviewet, som de fik mulighed for at gennemlæse inden interviewet.

Selve interviewet foregik ved, at spørgeskemaet blev gennemgået med lederen, og der blev fokuseret på de områder, hvor der var potentielle misforståelser, og lederne blev opfordret til at gennemgå, hvordan de havde forstået de enkelte spørgsmål, således at det var muligt for VIVE at se på overensstemmelsen mellem formålet med de enkelte spørgsmål og den måde, de blev forstået.

På baggrund af pilottestene blev en række af spørgsmålene omformuleret og tilpasset for at minimere de potentielle fejlkilder i læsningen og forståelsen af de formulerede spørgsmål.

Efter endt pilottest blev spørgeskemaet tilrettet og derefter leveret til STIL, der satte skemaet op i SurveyXact og indarbejdede de relevante spring i skemaet, således at de enkelte tilbud kunne svare for flere forskellige vagtplaner.

Opsætningen af skemaet og funktionen af springene i skemaet blev udførligt testet ad flere omgange af både VIVE, STIL og BUVM's departement. Spørgeskemaets spørgsmål fremgår af Bilag 7.

Indsamlingsproceduren af kontaktoplysninger til udsendelse af spørgeskemaet kan læses i detaljen i Bilag 6.

På baggrund af VIVEs indsamlede liste med kontaktoplysninger stod STIL for udsendelsen af spørgeskemaet. Spørgeskemaet blev udsendt den 30. maj 2022 om morgenen fritidstilbud, som de var identificeret af VIVE. Fritidstilbudene blev påmindet pr. mail om undersøgelsen den 7. juni og den 9. juni. BUVM stod desuden for en telefonisk reminderproces i dagene mellem 7. og 9. juni. I denne periode blev alle tilbud i kommuner med svarprocent under 20 % forsøgt kontaktet. Undersøgelsen blev lukket for besvarelse 13. juni.

Efter endt dataindsamling blev data trukket fra SurveyXact og overleveret til VIVE som samlet og ubearbejdet datasæt.

Udlodning af præmier for deltagelsen

I forbindelse med besvarelsen af spørgeskemaet fik respondenterne mulighed for at deltage i lodtrækningen om præmier. Ved at give de deltagende fritidstilbud denne mulighed var det VIVEs vurdering, at der kom flere svar ind, end hvis der ikke var udloddet præmier. Det var VIVEs vurdering, at fritidstilbudene havde meget lidt incitament til at deltage i undersøgelsen, hvorfor en potentiel præmie kunne være med til at overbevise det enkelte fritidstilbud om at deltage. Fritidstilbuddene kunne i spørgeskemaet markere, hvis de ikke ville deltage i udlodningen af præmier. Der blev udloddet otte præmier af 5.000 kroner. Præmierne var stilet til de enkelte fritidstilbud i form af et gavekort, der udelukkende kunne omsættes til legetøj eller lignende til børnene.

VIVE stod for en tilfældig udtrækning af otte respondenter, der modtog gavekort i juni 2022.

Databehandling

I denne del af bilaget forholder vi os til databehandlingen og de potentielle fejlkilder i data og databehandlingen. Afsnittet gennemgår også, hvordan vi har søgt at minimere disse fejlkilders indflydelse på resultaterne af udregningen af normeringen.

Data og fejlkilder

Hvert tilbud har fået tildelt et unikt løbenummer i forbindelse med indsamlingen af kontaktoplysninger. Der er 2.622 unikke løbenumre og dermed fritidstilbud. Efter frasortering af specialtilbud var der 2.464 unikke løbenumre for almindelige tilbud.

VIVE har minimeret en potentiel fejlkilde i data ved at identificere tilbud, hvor lederen eller medarbejderne i samme tilbud har udfyldt flere vagtplaner, som dækker den samme børnegruppe.

VIVE har ligeledes frasorteret vagtplaner, hvis de dækker de samme klassetrin, samtidig med at de er kaldt noget, der indeholder ordet "ferie" (eller associeret med ferie, fx uge 42 eller jul) eller "morgen", hvor førstnævnte relaterer sig til pasning, som ikke er i uge 22, og sidstnævnte relaterer sig til pasning, før skoledagen er startet. Gentagelser beholdes, hvor det fx er en vagtplan for et førskoletilbud, som har deres egen vagtplan kl. 11.00, og hvor førskolebørnene indgår i eftermiddagsvagtplanen i en SFO eller på et fritidshjem. Hermed frasorteres 23 vagtplaner.

VIVE har søgt at frasortere fejl i indberetningen af børn; dette er fx indberetninger af, at der er 0 børn indskrevet i den tilhørende vagtplan enten for alle børnene eller de, som er til stede kl. 11.00. Derudover har VIVE vurderet indberetningen som fejlbehæftet og dermed frasorteret den, hvis børn indskrevet i alt er forvekslet med antallet af børn i vagtplanen kl. 11.00.¹⁹ Dette vil systematisk underestimere normeringen, da der ofte er færre børn i førskoletilbud end i SFO-tilbuddet om eftermiddagen. Dette gøres yderligere på betingelse af, at førskolebørn og skolebørn indgår i samme eftermiddagstilbud, hvilket er gældende for 90 % af vagtplanerne i datasættet. Hvis følgende tre betingelser er opfyldt, frasorteres det angivne antal børn, der er indskrevet i alt i vagtplanen:

¹⁹ Dette gør sig ikke gældende for vagtplaner, der udelukkende forholder sig til førskoletilbud. Her vil de to tal naturligvis være lig hinanden.

- Flere vagtplaner inden for samme tilbud dækker de samme klassetrin
- Vagtplanerne er kaldt noget, som indeholder ordet "førskole", "majbørn", "mini" eller "forår"
- Der er angivet det samme antal børn indskrevet til i alt, som er indskrevet i vagtplanen kl. 11.00.

Fritidstilbuddene frasorteres, da det formodes at være en forveksling af børnene indskrevet i vagtplanen kl. 11.00 og derfor ikke skal indgå i normeringen kl. 14.45. Børn indskrevet kl. 11.00 beholdes i alle disse tilfælde, da de formodes at være korrekt indberettet.

En potentiel fejlkilde kan være respondenternes udfyldelse af, hvilket klassetrin vagtplanen dækker. Spørgsmålet i spørgeskemaet er: "Hvilke klassetrin dækker vagtplanen (herunder førskolebørn)?" For fritidstilbud, som har udfyldt flere vagtplaner, kan der i den første vagtplan være noteret alle klassetrin, som fritidstilbuddet dækker – og således ikke de klassetrin, som den pågældende vagtplan dækker over. Herefter kan fritidstilbuddet have udfyldt den næste vagtplan, hvori der er angivet en delmængde af de først angivne klassetrin. I dette tilfælde er der altså sket en dobbeltregistrering af nogle af de klasser, som fritidstilbuddet dækker over. Dette er hyppigst sket ved de tilbud, som har et førskoletilbud. Denne mulige forveksling af tilbud og vagtplaner er ikke mulig at tilrette fuldstændigt i datarensningens processen. Det er udelukkende i brugen af normeringsberegninger opdelt på de enkelte klassetrin, at denne problemstilling gør sig gældende og således kan være underestimeret. Dermed påvirker denne fejlkilde ikke de præsenterede resultater i hovedrapporten.

I besvarelsen af vagtplanerne har lederne eller en medarbejder udfyldt, om de selv udfylder spørgeskemaet for en eller flere vagtplaner. Hvis de ikke selv udfylder en eller flere vagtplaner, vil observationen blive frasorteret. Yderligere vil vagtplaner, som har noteret, at de indeholder specialtilbud, blive frasorteret, da normeringsundersøgelsen ikke har til formål at beregne disses normeringer. Ligeledes er der frasorteret 17 vagtplaner, som kun dækker 7.-10. klasse, da det ikke er fokus for undersøgelsen.

Behandling af outliers

Selvom VIVE har bestræbt sig på at beskrive opgørelsesmetoden for respondenterne og har gjort spørgeskemaet så kort og overskueligt som muligt, kan der opstå fejl i udfyldelse for enkelte tilbud eller vagtplaner. Derfor forsøger vi at sikre os imod, at sådanne fejl ikke har for stor indflydelse på det endelige resultat. Det kan fx opstå ved, at respondenterne har byttet om på børn og voksne, eller at tallene ikke indrapporteres fuldt ud for enten børn eller voksne. Derved kan vi få misvisende normeringer for enkelte tilbud eller vagtplaner.

For at minimere antallet af vagtplaner med sådanne fejl og dermed minimere indflydelsen på det endelige resultat har vi analyseret fordelingen af normeringer for henholdsvis førskolebørnene om formiddagen og hele gruppen af børn om eftermiddagen. Derudfra er der beregnet et outliermål for at identificere outliers. På baggrund af litteraturen er der valgt et outliermål på 3 standardafvigelse fra middelværdien til at frasortere disse til den endelige normeringsopgørelse (Leys et al., 2013). Frasorteringen er sket på baggrund af gennemsnit og standardafvigelsen for samtlige inkluderede vagtplaner, og således er der blevet frasorteret i alt 19 observationer henholdsvis 5 observationer i normeringsberegningerne kl. 11.00 og 14 observationer i normeringen kl. 14.45.

Da besvarelser, hvor der udelukkende er 0 børn, ekskluderes, og normeringen kun beregnes for kommunale og selvejende institutioner, bliver intervallet for normeringsberegningen kl. 11.00 til [1,0; 13,9], hvilket frasorterer 5 vagtplaner. Det tilsvarende interval for normeringsberegningen kl. 14.45 bliver [1,0; 43,6], hvilket frasorterer 14 vagtplaner. Beregningerne af normeringer er foretaget uden disse outliers. Der foreligger ikke nogle referencer eller materiale til at underbygge en yderligere indskrænkning af normeringsberegningerne, hvorfor VIVE har valgt at bibeholde hele intervallet i beregningen af gennemsnittene.

Oversigt over populationsstørrelser i databehandlingen

For overblikkets skyld præsenteres de forskellige populationer, vi arbejder med, i Bilagstabel 1.1.

Bilagstabel 1.1 **Oversigt over populationer i undersøgelsen**

Beskrivelse	Observationstype	Observationer
Kontaktoplysninger indsamlet af VIVE	Fritidstilbud	2.622
Kontaktoplysninger efter specialtilbud er frasorteret	Fritidstilbud	2.464
Besvarelser af spørgeskemaet	Fritidstilbud	1.127
Grundlag for analyser	Vagtplaner	1.807
Datasæt til analyse efter datarens	Vagtplaner	1.573
Grundlag for beregning af den gennemsnitlige normering kl. 14.45	Vagtplaner	1.161
Grundlag for beregning af normeringer kl. 11.00	Vagtplaner	308
Grundlag for beregning af normering for klassegrupperinger kl. 14.45	Vagtplaner	400

Af tabellen fremgår det, at der er stor forskel på antallet af observationer, alt efter om det er fritidstilbud eller vagtplaner, der er observationstypen. I analyserne anvendes vagtplanerne som grundlag for udregningen af normeringerne. Som det fremgår af tabellen, frasorteres en del data, når der beregnes normeringer på de tre klassegrupperinger. Dette gøres for at udregne en præcis normering for de tre udfald frem for de mere upræcise gennemsnitsberegninger på klasseniveau.

Bilag 2 Opgørelsesmetode

Dette bilag udgør opgørelsesmetoden til undersøgelsen af normeringer i fritidstilbud. Valget af opgørelsesmetode påvirker udkommet af normeringsopgørelserne (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013), og det er derfor væsentligt, at fortolkning og anvendelse af opgørelsen ses i lyset af den anvendte opgørelsesmetode. Opgørelsesmetoden udgør det faglige grundlag for udformningen af spørgeskemaet, der er udsendt i forbindelse med denne undersøgelse.

Opdraget for denne undersøgelse er, at undersøgelsen dels skal afdække normeringer for børn i førskoletilbud, dels normeringer i fritidstilbud for alle børn på børnehaveklasse-6. klassesetrin.

En gennemgang af normeringsopgørelser i forskning på dagtilbudsområdet viser, at der ikke findes én vedtaget standardiseret metode til at opgøre normeringen i dagtilbud. Analysen viser, at der er blevet anvendt en mangfoldighed af dataindsamlingsmetoder og opgørelsesmetoder (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013). Det er VIVEs indtryk, at der foreligger et meget begrænset antal undersøgelser af normeringer i fritidstilbud sammenlignet med undersøgelser af normeringer i dagtilbud. Det er endvidere indtrykket, at der heller ikke i forskning på fritidsområdet foreligger en standardiseret metode til opgørelser af normeringer. Vurderingen er, at det på baggrund af de opgørelser, der foreligger nu, ikke er muligt at udregne en valid og dækkende normering for fritidstilbuddene i Danmark, hverken for hele året eller på nedslagstidspunktet. Dette skyldes, at der hverken er en bredt accepteret model for udregningen af normeringen, ligesom datakvaliteten i de tilgængelige registre ikke skønnes at være af tilstrækkelig høj kvalitet (Svar til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, 2021).

I dokumentet gennemgås de forskellige områder af undersøgelsen samt de overvejelser der ligger til grund for den valgte opgørelsesmetode. Der redegøres desuden for, hvilken viden undersøgelsen bidrager med.

Opgørelsesmetoden er fastlagt med afsæt i:

- Inspiration fra studier af organisering og bemanding af fritidsinstitutioner samt normeringsopgørelser på dagtilbudsområdet²⁰
- Faglige overvejelser med afsæt i interview med 6 ledere af fritidstilbud samt interessenter på området

²⁰ Der er gennemført en række undersøgelser af normeringsopgørelser på dagtilbudsområdet, mens normeringer på fritidsområdet forekommer mindre belyst. Det er VIVEs vurdering, at en række af de faglige og metodiske overvejelser, der er relevante for opgørelser af normeringer på dagtilbudsområdet, ligeledes vil være relevante på fritidsområdet. På den baggrund anvendes normeringsopgørelser på dagtilbudsområdet som inspiration.

- Faglige overvejelser af spørgeskemateknisk karakter
- Faglige drøftelser med opdragsgiver.

Dette dokument beskriver, hvordan centrale begreber er defineret og afgrænset.

Fritidstilbud

Det er VIVEs erfaring, at kommunerne anvender en række forskelligartede betegnelser for de fritidstilbud, som undersøgelsen omfatter. Det er i forbindelse med undersøgelsen derfor tydeliggjort, hvilke fritidstilbud der er relevante for undersøgelsen, samt hvordan afgrænsningerne skal forstås – dette for at sikre, at modtagerne af invitationen til at deltage i undersøgelsen kan vurdere, om undersøgelsen er relevant for dem, eller om det eventuelt er en kollega, der skal besvare spørgeskemaet.

Oplysningerne til beregningerne udfyldes af lederen af fritidstilbuddet, men alternativt kan det besvares af en koordinator, souschef eller anden medarbejder, der har adgang til vagtplanen. Oplysninger kan gives af flere forskellige respondenter for forskellige dele af et større fritidstilbud. Baggrunden herfor er, at vi ønsker at sikre, at besvarelsenerne bliver så detaljerede og retvisende som muligt.

Definition på fritidstilbud

Fritidstilbud er institutioner, hvor børn og unge i skolealderen kan være før og efter skoletid.

I nogle kommuner udskrives børn af dagtilbud og begynder i fritidstilbud i foråret før skolestart i børnehaveklasse i august måned. I perioden frem til egentlig skolestart (eksempelvis fra maj til august måned) vil børnene være fuld tid i fritidstilbuddet. Vi betegner dette som førskoletilbud.

Denne undersøgelse omfatter fritidstilbud for børn på førskoletilbud-6. klassetrin. Afgrænsningen er valgt for at sikre, at de fritidstilbud, der indgår i undersøgelsen, er af en relativt ensartet karakter.

Fra tidligere undersøgelser på området (fx Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2018), forundersøgelsen til denne undersøgelse samt fra drøftelser med kommuner og interessenter er det VIVEs indtryk, at fritidstilbud for børn i udskolingen samt fritidsaktiviteter i regi af ungdomsklubber ofte har en anden karakter end fritidstilbud for børn i indskoling og mellemtrin. Således vil de ældre børn ofte anvende fritidstilbud på udvalgte dage eller tilmelde sig udvalgte hold, mens fritidstilbud for de yngre børn er tilbud, hvor børnene kommer et

relativt fast antal timer dagligt. Tilbud, der henvender sig til elever i udskolingen, har således i højere grad en form, hvor tilknytningen og tilstedeværelsen er mere varierende for børnene. Nogle tilbud til de ældre klasser kan endvidere være af tidsmæssig afgrænset karakter, såsom ture med forberedelse. En opgørelse af normeringen i disse tilbud kan ikke nødvendigvis meningsgivende sammenstilles med opgørelser af normeringer af fritidstilbud for børn i indskolingen.

Kommuner og skoler organiserer fritidstilbud på forskellig vis. I nogen kommuner vil der således være fritidstilbud, der henvender sig til børn i både mellemtrin og udskoling, eksempelvis 5.-7. klasse (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2018). Der er således behov for at fastlægge kriterier for, hvordan fritidstilbud, målrettet klassetrin, der delvist falder uden for undersøgelsens afgrænsning, bliver håndteret. Med henblik på i videst muligt omfang at indhente viden om normeringer i fritidstilbud for elever op til 6. klassetrin, har vi valgt, at fritidstilbud, der henvender sig til elever på 6. klassetrin samt ældre klassetrin, inkluderes i undersøgelsen. Fritidstilbud, der udelukkende henvender sig til 7. klassetrin og højere, er ikke en del af undersøgelsen.

Fritidstilbud kan være oprettet med hjemmel i forskellige love. I undersøgelsen inkluderes fritidstilbud hjemlet i dagtilbudsloven, folkeskoleloven, lov om frie grundskoler, ungdomsskoleloven og folkeoplysningsloven.

Både SFO'er, fritidshjem og klubber kan have forskellige ejerformer. Undersøgelsen inkluderer kommunale, selvejende og private fritidstilbud.

Det pædagogiske personale i fritidstilbud kan enten have en leder, der udelukkende er leder af fritidstilbuddet, eller en leder, der varetager ledelse af flere tilbud, fx indskoling og SFO.

Tidspunkt for opgørelse af normering

Det er et væsentligt opmærksomhedspunkt, at undersøgelser af normeringer vil give et billede af normeringen på de(t) konkrete undersøgelsestidspunkt(er) med de konkrete kontekstfaktorer, der er forbundet til lige præcis det tidspunkt på kalenderåret eller dagen, som undersøgelsen gennemføres på. Således vil normeringen for det samme fritidstilbud kunne opgøres forskelligt på forskellige tidspunkter af kalenderåret og forskellige tidspunkter på dagen.

Ét af de centrale spørgsmål, der skal adresseres i en undersøgelse af normeringer, er således, hvilke eller hvilket tidspunkt(er) normeringen skal opgøres for. I en række forskningsprojekter med fokus på normeringer arbejdes med ét enkelt eller få opgørelsestidspunkter (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013).

I de tilfælde, hvor der foretages flere opgørelser, beregnes der ofte et gennemsnit af opgørelserne.

Beslutning om undersøgelsestidspunkt(er) vedrører to forhold:

1. Tidspunkt(er) på året, hvor undersøgelsen gennemføres
2. Tidspunkt(er) på dagen, hvor undersøgelsen gennemføres.

Tidspunkt(er) på året, hvor undersøgelsen gennemføres

Undersøgelsen af normeringer i fritidstilbud skal omfatte en undersøgelse af førskoletilbud. Derfor gennemføres undersøgelsen på et tidspunkt på året, hvor børn i de kommende børnehaveklasse i nogen kommuner er udskrevet af børnehaver og indskrevet i førskoletilbud i en fritidsinstitution. Ved at gennemføre undersøgelsen på et tidspunkt på året, hvor børn i de kommende børnehaveklasser i nogle kommuner er flyttet fra børnehaver til førskoletilbud, minimeres udfordringerne til respondenterne i forhold til at kunne huske og redegøre for forhold vedrørende normeringer, der ligger tilbage i tid. Det bidrager til at sikre undersøgelsens validitet (Hansen, 2010).

En tidligere undersøgelse af børns overgang fra dagtilbud til SFO viser, at i ca. 9 ud af 10 kommuner med førskoletilbud overgår børnene fra dagtilbud (børnehaver) til SFO i april eller maj måned. Nogle få kommuner har overgang i marts henholdsvis juni måned (Index100, 2022; Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2021).

På den baggrund gennemføres undersøgelsen af normeringer i fritidstilbud i uge 22, 2022, der ligger ultimo maj/primus juni måned. I denne uge vil hovedparten af de børn, der i 2022 overgår fra dagtilbud til førskoletilbud i en fritidsinstitution, være startet i fritidstilbuddet. Undersøgelsestidspunktet gør det muligt at opgøre en aktuel normering for børn både i førskoletilbud og børn i børnehaveklasse-6. klasse, der er indskrevet i fritidstilbud.

Uge 22 er valgt, da der ikke er fri- og helligdage i ugen. Der er således tale om en hel skole- og arbejdsuge, hvor vi ikke forventer, at normeringen adskiller sig fra normalen som følge af eventuel ferie- og fridagsafholdelse i forbindelse med helligdage.

Normeringen undersøges tirsdag den 31. maj i uge 22. Vi har valgt at opgøre normeringen på én udvalgt dag for at minimere opgaven ved besvarelse af spørgeskema for respondenterne. Dette forventes at bidrage til, at undersøgelsen kan opnå en højere svarprocent og validitet.

Tirsdag er valgt, da denne ugedag vurderes at være mindre præget af feriedage for medarbejdere i fritidstilbuddene end yderdagene i ugerne (mandag

og fredag). Derudover er der også en afvejning i forhold til, at der kan være ændringer i antal af indskrevne børn, der træder i kraft 1. juni, og som fritidstilbuddene først efter uge 22 har fuldt overblik over. Samlet set er dagen valgt, fordi der netop ikke er noget særligt, der adskiller denne dag fra andre dage.

Et andet vigtigt argument for valget af netop den 31. maj er, at der på dette tidspunkt er førskolebørn i fritidstilbuddene. Dette havde ikke nødvendigvis gjort sig gældende, hvis opgørelsen var foretaget meget tidligere på året.

Som beskrevet ovenfor vil en undersøgelse af normeringer i fritidstilbud den 31. maj 2022 give et billede af normeringen på dette konkrete undersøgelsestidspunkt med de konkrete kontekstforhold, der gør sig gældende denne dag.

Ved fortolkning af undersøgelsens resultater er det således væsentligt at have for øje, at undersøgelsen afdækker normeringerne den 31. maj, og at denne ikke nødvendigvis er repræsentativ for alle andre dages normering hen over året.

Tidspunkter på dagen for normeringsberegninger

Normeringen i et tilbud kan variere over tilbuddets åbningstid (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013; Salomonsen, 2020; Aarhus Kommune, 2022).

Opgørelse af normeringer kan ske på forskelligt detaljeringsniveau. En meget detaljeret tilgang kunne være at undersøge normeringer hvert kvarter for hver ugedag, mens en mindre detaljeret tilgang ville være at opgøre normeringen på et enkelt nedslagstidspunkt.

I fastlæggelsen af undersøgelsens detaljeringsniveau har det været et væsentligt hensyn at reducere respondenternes tidsforbrug i forbindelse med besvarelse af spørgeskemaundersøgelsen. Dette for at understøtte svarprocent og validitet.

På den baggrund er det valgt, at lederne blot skal registrere normeringen på to klokkeslæt en enkelt dag.

For at undersøge normeringer for både førskolebørnene og hele børnegruppen i fritidstilbuddet (hvoraf førskolebørnene udgør en ægte delmængde) har VIVE valgt to konkrete klokkeslæt som nedslagstidspunkter på dagen – dels et nedslagstidspunkt om formiddagen, hvor det kun er førskolebørn, der er i fritidstilbud, fordi øvrige børn er i skole, dels et nedslagstidspunkt om eftermiddagen, hvor alle indskrevne børn potentielt kan være i fritidstilbud.

Valget af konkrete nedslagstidspunkter er truffet for at give ensartet data for alle besvarelserne. Hvis der fx i stedet spørges til "Formiddagsnormering" og

”Eftermiddagsnormering”, vil det give mere klarhed om, hvad data reelt dækker over, og om lederne skulle regne gennemsnit ud for tidsrummet eller ej. Ved at undersøge normeringen på to konkrete klokkeslæt får lederne mulighed for at besvare spørgeskemaet hurtigere, samtidig med at data giver et mere præcist billede af situationen på de to tidspunkter. Det er samlet set VIVEs vurdering, at det bidrager til at styrke undersøgelsens validitet.

Det første tidspunkt på dagen, hvor normeringen undersøges, er kl. 11.00. På dette tidspunkt vil det typisk kun være de indskrevne førskolebørn, der vil være til stede i fritidstilbuddet, da de resterende børn er i skole på tidspunktet.

Det andet tidspunkt er kl 14:45. Dette tidspunkt er valgt, da stort set alle børn i indskoling og mellemtrin har fri fra skole på det tidspunkt og dermed kan deltage i fritidstilbuddet. Dermed vil det også være det tidspunkt i vagtplanen, hvor der er skrevet flest medarbejdere på for at tage højde for antallet af børn i tilbuddet. Tidspunktet er samtidigt valgt, således at størstedelen af børnene forventeligt ikke er hentet på tidspunktet. Dermed undersøges normeringerne på det tidspunkt, hvor der potentielt er flest børn og medarbejdere til stede i fritidstilbuddene.

Klokken 14.45 vil både førskolebørn og de øvrige børn typisk være til stede i fritidstilbuddet. Hvis førskolebørnene modtager et tilbud, der er fysisk adskilt fra den resterende børnegruppe på tidspunktet, vil lederen skulle angive antallet af medarbejdere med opgaver i direkte relation til førskolebørnene på tidspunktet.

Opgørelse af personale

Ved opgørelsen af det pædagogiske personale skal der tages stilling til, hvilke medarbejderkategorier der inkluderes, herunder hvordan deres aktiviteter samt arbejdstid i institutionen opgøres (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013). I dette afsnit udfoldes faglige overvejelser og valg i relation til disse forhold.

Opgørelsestilgang

Svinth og Henningsen (2021) finder to hovedkategorier af metoder til opgørelse af normeringer på dagtilbudsområdet: observationsbaserede og administrativt baserede, jf. Bilagstabel 2.1. Hvis de administrativt baserede opgørelser yderligere opdeles i forhold til *registrering af data og type af data*, så kan vi opdele i dels registerbaserede vedrørende ansatte m.m. fra bl.a. kommunale registre, dels administrative data i form af vagtplaner for den planlagte bemanning af stuer/grupper i institutionen.

Hvis de observationsbaserede opgørelsesmetoder yderligere opdeles i, *hvem* der observerer normeringen og rapporterer om den, kan vi opdele opgørelsesmetoderne i tre overordnede typer.

Bilagstabel 2.1 Opgørelsesmetoder af normeringer på dagtilbudsområdet

Administrativt baseret		Observationsbaseret		
Registerdata, antal ansatte samt eventuelt sygefravær m.m.	Vagtplaner, antal ansatte	Eksterne observatørers registreringer af tilstedeværende børn og pædagogisk personale	Forældres registreringer af børnenes komme-gå-tider	Pædagogisk personales registreringer af tilstedeværelse, tidsforbrug og aktiviteter
Indskrevne børn				

Kilde: Tilpasset fra Dalsgaard m.fl. (under udgivelse) og med inspiration fra Svinth & Henningsen (2021).

Christoffersen & Højen-Sørensen beskriver en opgørelse af normeringen, der sammenholder antal indskrevne børn i forhold til det antal medarbejdere, der er ansat til at tage sig af disse børn, som den mest simple måde at opgøre normeringen på (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013).

I forbindelse med fastlæggelsen af en metode til opgørelse af normeringer i fritidstilbud er der behov for at afveje opgørelsens præcision over for, hvor let det er for lederen at tilvejebringe data. Det gælder dels i forhold til mulighederne for rent praktisk indsamling af data, dels mulighederne for at indsamle data inden for projektets rammer.

I denne afbalancering er observationsbaserede opgørelser af medarbejdere (og børn) fravalgt for at give lederne den letteste mulige adgang til at udfylde spørgeskemaet, samtidig med at data indsamlet med tilgangen vil være ensartet på tværs af tilbuddene, hvilket øger reliabiliteten. Interviewede ledere vurderer, at en optælling af de medarbejdere, der er til stede på undersøgelsestidspunkterne, vil være uforholdsmæssigt tidskrævende, hvilket ifølge nogle af lederne vil få dem til at overveje at undlade at svare på spørgeskemaet.

For så vidt angår anvendelse af administrative data gør der sig det særlige forhold gældende på fritidsområdet, at mange medarbejdere i fritidstilbud deler deres arbejdstid mellem fritidstilbud og skole. En opgørelse af normeringer, som ikke tager højde for, at medarbejderne anvender dele af arbejdstiden i skolen, vil systematisk overvurdere normeringer i fritidstilbud. Det er derfor en særlig overvejelse, hvordan den del af medarbejdernes arbejdstid, der lægges i fritidstilbuddet, kan indkredses.

Informationer om medarbejdernes fordeling af arbejdstid mellem fritidstilbud og skole er p.t. ikke tilgængelig i kommunale eller nationale registre, men forefindes udelukkende i det enkelte fritidstilbud²¹. Således vurderes en administrativt baseret opgørelse af det pædagogiske personale i fritidstilbud på registerdata at indebære unøjagtigheder (Svar til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, 2021.).

I VIVEs forundersøgelse har flere ledere indikeret, at en administrativt baseret opgørelse af det pædagogiske personales tilstedeværelse med afsæt i fritidstilbuddets lokale vagtplan umiddelbart vil være meningsgivende og håndterbar for dem.

Ifølge de interviewede ledere vil vagtplanerne også give dem mulighed for at svare for flere forskellige tilbud, da de vil kunne gøre det på baggrund af vagtplanerne, som de foreligger.

Med henblik på at finde en balance mellem præcision i opgørelserne og understøttelsen af enkelthed i udfyldelsen af spørgeskemaet afgrænses opgørelsen af pædagogisk personale, som følger i spørgeskemaet:

Her medregnes alt pædagogisk personale, der fremgår af vagtplanen, også selvom de faktisk er/var fraværende på dagen, fx på grund af akut sygdom. Vikarer tælles ikke med, medmindre der er tale om planlagt vikardækning, der fremgår af vagtplanen. Personale, der har forberedelsestid, tælles med, såfremt de fremgår af vagtplanen. Pædagogisk personale dækker over alle typer af medarbejdere ansat til at varetage pædagogiske aktiviteter med eller relateret til børnene, herunder bl.a. pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, lærere, medarbejdere med særlige støttefunktioner samt pædagogstuderende og elever fra den pædagogiske assistentuddannelse. Ledere tælles med, såfremt de indgår i de pædagogiske aktiviteter med børnene på pågældende tidspunkt.

(Hjælpetekst fra spørgeskemaet udsendt i forbindelse med denne undersøgelse)

Ved at tage afsæt i vagtplanen lettes indrapporteringen af data, da der ikke er behov for manuel optælling af, hvor meget personale der er til stede på de to klokkeslæt, hvor normeringerne undersøges.

Data for pædagogisk personale afspejler således normeringen, som den er planlagt ud fra lederens tilgængelige personale og det budget, der er til rådighed. Sygdom og fravær opgøres ikke. Således vil langtidssygemeldinger ikke

²¹ Danmarks Statistik oplyser, at personale i fritidstilbud opgøres på følgende vis: "Antal ansat personale: Fuldtidsomregnet personale, der på opgørelsestidspunktet var aflønnet i pasningsinstitutionen" (Danmarks Statistik, 2022b).

påvirke udregningen af normeringen, da de langtidssygemeldte ikke vil fremgå af vagtplanen, men derimod være erstattet af deres vikar. Eventuel akut sygdom og vikardækning medregnes ikke, ligesom der ej heller tages højde for sygdom blandt de indskrevne børn. Dette valg er truffet med henblik på at lette indsamlingen af data for respondenterne.

Disse afgrænsninger er væsentlige i relation til fortolkning af undersøgelsens resultater, hvor det vil blive præciseret, at det er fritidstilbuddenes planlagte bemanning, der indgår i opgørelsen, ikke den reelt realiserede bemanning.

Antal medarbejdere i vagtplanen opgøres for de to undersøgelsestidspunkter klokken 11.00 og 14.45. Hvis der ikke er førskolebørn i fritidsstilbuddet, anmodes der ikke om data for antal medarbejdere i fritidstilbuddet kl. 11.00.

Inkluderet pædagogisk personale

Det har inden for forskningen i normeringer i dagtilbud bl.a. været diskuteret, om det kun skal være personer, der har et vist minimum af uddannelse og erfaring, der skal indgå i normeringsopgørelser, samt om al personalets arbejdstid eller kun dele heraf skal medregnes (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013). Disse overvejelser er ligeledes relevante på fritidsområdet.

Opgavetyper

Personale, der indgår i fritidstilbuddets vagtplan, kan anvende deres arbejdstid til samtale med forældre, der henter deres børn, planlægning af næste dags aktiviteter m.m. I undersøgelsen inkluderes alle opgaver, som de medarbejdere, der er tiltænkt opgaver i relation til børnene, varetager på de udvalgte tidspunkter.

Der er således ikke tale om en opgørelse af ansigt-til-ansigt-tid med børnene i denne undersøgelse af normering. Dette er en afvigelse fra nogle andre undersøgelser af pædagogisk personales tidsforbrug, der har haft fokus på at undersøge og opgøre bl.a. personalets tid anvendt sammen med børnene. Se fx Rambøll og Qvartz (2018).

Til trods for, at tilgangen afviger fra andre opgørelsesmetoder, er den fastholdt, da den underbygger nøjagtigheden i den udregnede normering. Dette skyldes, at det er nemmere for respondenterne at lave en simpel optælling af vagtplanen frem for at skulle lave en kvalitativ vurdering af, om de er i direkte kontakt med børnene.

Dette er valgt for at gøre udfyldelsen af spørgeskemaet så nem som mulig for lederne. Det er VIVEs vurdering, at det vil være en krævende opgave for lederne at tage stilling til de enkelte medarbejders konkrete arbejdsopgaver,

og at der endvidere vil kunne forekomme væsentlig variation i ledernes vurderinger. VIVE finder derfor, at risikoen for en lavere svarprocent er for stor, hvis lederne skal tage stilling til de enkelte medarbejderes konkrete arbejdsopgaver. Derfor har VIVE valgt dette detaljeringsniveau – vel vidende, at det var muligt at skabe mere detaljeret viden ved at bruge mere af ledernes tid.

Medarbejderkategorier

I denne undersøgelse inkluderes alle medarbejdere, der indgår i vagtplanen på undersøgelsestidspunktet.

Med denne tilgang har vi valgt at inkludere det pædagogiske personale i undersøgelsen, som fritidstilbuddene planlægger skal varetage de pædagogiske opgaver i børnegrupperne. Vi differentierer ikke yderligere i forhold til personalets uddannelsesbaggrund, eller hvilke opgaver det pædagogiske personale, der indgår i vagtplanen, varetager.

Særligt støttepersonale opgøres ikke separat, men vil indgå i opgørelsen af det planlagte personale, hvis de fremgår af vagtplanen. Dette valg er igen truffet for at gøre indrapporteringen af data enkel for lederen.

Lederne indgår udelukkende i beregning af normeringen, såfremt de indgår direkte i vagtplanen og dermed har pædagogiske opgaver i relation til børnene på undersøgelsestidspunkterne. Det vil altså sige, at hvis lederen har "kontortid" på tidspunktet eller er ude af huset og dermed ikke indgår i vagtplanen, så skal vedkommende ikke medregnes som pædagogisk personale, der varetager det pædagogiske arbejde med børnene. Hvis lederne derimod deltager i varetagelse af det pædagogiske arbejde med børnene, vil de skulle medregnes i opgørelsen. Det samme gælder eventuelle souschefer, koordinatore eller lignende.

Vægtning af udvalgte medarbejdere

I Danmark Statistiks opgørelse af normeringer på dagtilbudsområdet vægtes pædagogisk studerende i institutionerne med 0,43, og pædagogiske elever (PAU/PGU) vægtes med 0,24. Vægtningen skyldes, at elevgrupperne også anvender tid på undervisning og vejledning (Danmarks Statistik, 2022a).

VIVE har ved udarbejdelsen af denne opgørelsesmetode overvejet, hvorvidt udvalgte personalekategorier skulle tilskrives en anden vægt end "1". Dette spørgsmål er ligeledes drøftet med interessenter og opdragsgiver.

Vi har valgt, at antallet af medarbejdere ikke differentieres i forhold til medarbejdernes uddannelse eller ansættelseskategori. Således tæller hver medarbejder i vagtplanen som "1" medarbejder ved opgørelsen. De studerende indgår på lige fod med andre medarbejdere, da de er i vagtplanen for tidspunktet. Hvis de er til undervisning eller vejledning, vil de ikke indgå i vagtplanen.

Der er flere årsager til, at VIVE har valgt ikke at vægte medarbejderne forskelligt:

- En årsag er, at der på tidspunktet for undersøgelsen ikke findes viden på fritidstilbudsområdet, der kan bruges til at argumentere for specifikke vægte til fx studerende. Derfor indsamles viden til at beregne normeringerne, hvor alle medarbejdere tælles ligeligt. Hvis der på et senere tidspunkt findes viden, der kan bruges som belæg for at vægte medarbejdere anderledes, kan dette gøres med afsæt i datasættet, der indeholder oplysninger om medarbejdere, der er studerende.
- En anden årsag til, at VIVE har valgt ikke at vægte medarbejderne er, at resultaterne er mere direkte kommunikérbare og forståelige, når det, der udregnes, er det rå tal for antal medarbejdere i forhold til indskrevne børn.
- Endelig udgøres denne undersøgelse af normeringer af to konkrete nedslagstidspunkter i antallet af medarbejdere på dagen. Dermed vil det personale, der er registreret i vagtplanen, også reelt være til stede på fritidstilbuddet i modsætning til udregninger over hele året, hvor fx de studerende vil være væk en del af året.

Opgørelse af børn

Ved opgørelsen af børn i fritidstilbud skal der tages stilling til, hvorvidt og hvordan opgørelsesmetoden kan håndtere, at der kan være variation i, hvor længe det enkelte barn opholder sig i institutionen. Dels kan der fx være variation i den tid, der er aftalt, fx deltids- eller fuldtidsplads, der modsvarer opgørelsen af ansatte ansat på hel- eller deltid. Dels er der også for børnenes vedkommende spørgsmålet om, hvordan der tages højde for forhold som sygdom, ferie og andet fravær. For eksempel kan nogle af børnene være syge, på ferie med forældrene eller på anden måde fraværende den dag, hvor normeringsundersøgelsen finder sted. Et sådant fravær kan fx opgøres på årsbasis og indregnes som et gennemsnit i beregningen af den effektive normering. Hertil kommer, at der kan være store forskelle mellem børnenes behov for støtte (Christoffersen & Højen-Sørensen, 2013). I dette afsnit udfoldes faglige overvejelser og valg i relation til disse forhold.

Opgørelsestilgang

Antallet af børn opgøres den. 31. maj 2022 kl. 11.00 og 14.45. På de to tidspunkter medregnes alle børn, der er indskrevne i fritidstilbuddet på tidspunktet for undersøgelsen.

Det vil sige, at der ikke skal tages højde for, hvor mange af børnene der møder op på dagen. Det er udelukkende indskrivningstallet, der tages afsæt i. Opgørelsen vil således ikke tage højde for, at nogle børn kan være syge, holder en fridag eller lignende, og præcisionen harmonerer dermed med den, der er valgt i forhold til at opgøre medarbejdere på baggrund af vagtplanen.

Tilgangen er valgt, da den gør det relativt nemt for lederne at opgøre antal børn i fritidstilbuddet.

Lederne anmodes om at angive, hvilke klassetrin de indskrevne børn går på.

Alle børn vejer ligeligt i optællingen. Det vil sige, at børn, der fx har særlige støttebehov og lignende, ikke opgøres adskilt. Dette valg har til formål at lette opgørelsen af antallet af børn. Lederne skal dermed ikke undersøge, hvilke formelle rammer de enkelte børn er indskrevet under, men blot hvor mange børn der er indskrevet. Svagheden er, at børn med støttebehov netop har behov for ekstra pædagogisk støtte. Dette kan trække normeringsberegningerne både op og ned, alt efter om disse særlige støttepersoner indgår i vagtplanen eller ej. Det præciseres i afrapporteringen, at der skal tages højde herfor ved fortolkningen af undersøgelsens resultater.

Lederne opfordres til at tage afsæt i de senest opdaterede tal for indskrivninger for at få et så præcist billede af antallet af børn som muligt

Børn i førskoletilbud

Et særligt fokuspunkt i undersøgelsen er førskoletilbud. Det vil sige tilbud i fritiden, som er henvendt til børn, der endnu ikke er startet i skole, men skal starte efter sommerferien. Det varierer på tværs af kommuner, hvorvidt disse tilbud anvendes, og hvornår på året eventuelle førskolebørn starter i fritidstilbud.

Antallet af indskrevne førskolebørn opgøres for de tilbud, der den 31. maj 2022 har førskolebørn indskrevet.

I de tilfælde, hvor førskolebørnene er adskilt fra de resterende børn om eftermiddagen, opgøres normeringen for disse børn selvstændigt både om formiddagen og om eftermiddagen. Det giver et mere præcist billede af normeringerne for forskellige børnegrupper.

Vi indhenter ikke oplysninger om børnenes alder, men udelukkende, om børnene er førskolebørn eller ej. For børn, der er startet i skole, indhentes oplysninger om klassetrin. Det vil sige, at lederne bliver anmodet om at angive, hvor mange børn der er indskrevet som førskolebørn. Førskolebørnene vil i nogle kommuner starte før tidspunktet for undersøgelsen, ligesom nogle kommuner først vil starte førskolebørn på et senere tidspunkt af året og umiddelbart før skolestart.

Denne undersøgelse af normeringer for førskolebørn kan udelukkende afdække, hvordan normeringerne er for de førskolebørn, der er indskrevne i fritidstilbuddene den 31. maj 2022. Tallet ville formentlig være anderledes, hvis undersøgelsen blev udført tidligere eller senere på året.

Lokale forhold

Undersøgelsen afdækker udvalgte temaer, som indfanger forskellige lokale forhold i fritidstilbuddet. Disse forhold vedrører andelen af uddannet personale og vidensdeling og samarbejde internt og eksternt med skole og dagtilbud. Det er vigtigt at bemærke, at det ikke er en undersøgelse af fritidstilbuddenes kvalitet, men at der blot er tale om en række nedslag i forhold til forskellige temaer, som relaterer sig til de lokale forhold for de enkelte fritidstilbud.

Formålet er ikke, at de lokale forhold skal bruges som del af analysen af normeringen, da spørgsmålene om lokale forhold ikke afdækker fritidstilbuddenes indhold som samlet hele og dermed ikke vil kunne bruges til at forklare normeringen eller lignende. I det følgende fremgår overvejelserne om de forskellige lokale forhold og deres relevans.

Ansættelses kategorier

Når fritidstilbuddene bedes angive, hvor mange af de angivne medarbejdere der falder i forskellige ansættelses kategorier, er det et forsøg på at give et billede af den konkrete medarbejdersammensætning på fritidstilbuddene og dermed også kompetenceniveauet i forhold til den pædagogiske opgave i relation til børnene.

Foruden en opgørelse af antal medarbejdere i vagtplanen afdækkes det således, hvor mange af de medarbejdere, der indgår i vagtplanen, der er ansat som henholdsvis:

1. Pædagoger/pædagogiske assistenter
2. Pædagogmedhjælpere
3. Pædagogstuderende/elever fra den pædagogiske assistentuddannelse

4. Ledere
5. Andet/ukendt.

Dette afdækkes ved, at lederne spørges, hvor mange af hver kategori der er i vagtplanen på det givne tidspunkt. Ovenstående oplysninger medtages i undersøgelsen for at give gennemsnitsbilleder af vagtplanernes sammensætning i afrapporteringen. Oplysningerne skal ikke bruges til at udregne normeringer. Afrapporteringen på disse fordelinger vil indgå under "Lokale forhold" til en udregning af andelen af pædagogisk uddannet personale.

Placering sammen med skole eller ej

Spørgsmålets formål er at afdække, hvor logistisk nemt det er for fritidstilbudet at samarbejde med skolen. Derudover er spørgsmålet også valgt for at skabe viden om de indskrevnes børns brud i dagligdagen. Spørgsmålet forholder sig dermed til, hvorvidt børnene kan opleve overgangen fra skole til fritidstilbud som et brud i dagen eller som en glidende overgang, fx hvis fritidstilbuddet er placeret sammen med skolen.

Vidensdeling personalet imellem

Spørgsmålet er valgt for at afdække graden af vidensdeling internt blandt personalet. Personalets vidensdeling og ikke mindst den systematiske vidensdeling kan være med til at sikre, at viden om børnenes udvikling deles i personalegruppen, og ligeledes kan systematisk vidensdeling være med til at understøtte, at der tidligere kan tages hånd om børn, der enten er i fare for mistrivsel eller i mistrivsel (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2018).

Samarbejde med skolen

Denne indikator er valgt for at skabe viden om graden af samarbejde med skolen. Samarbejdet kan understøtte vidensdeling og fælles udvikling af praksis. I forhold til kvaliteten kan dette være en indikator på, hvorvidt børnene får en hverdag, hvor der er sammenhæng i fokus og udvikling (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA, 2018).

Overgangsform fra dagtilbud til førskoletilbud

I undersøgelsen spørges lederen til, hvornår den største gruppe børn starter i førskoletilbud for at danne viden om, hvornår børnene typisk starter i førskoletilbud. Ligeledes spørges der til, hvordan overgangen er mellem dagtilbud og skole, også for at danne landsdækkende viden om disse lokale forhold. Dette er igen ikke oplysninger, der direkte skal bruges til udregning af normeringen, men vil fremgå af undersøgelsen af de lokale forhold for tilbuddene. For at give et uddybende billede med gensidigt udelukkende udfald er spørgsmålet

formuleret, så det omhandler, hvorvidt børnene overgår fra børnehave til fritidstilbud før eller efter den 1. august. Alternativt kan der svares, at der er rullende skolestart, i takt med at børnene fylder 6 år, eller endelig at de fleste børns overgang er kendetegnet ved at have en helt anden form.

Samarbejde med dagtilbud om overgangen fra dagtilbud til førskole

Spørgsmålet er valgt for at give viden om, i hvilken grad der er et samarbejde mellem ledelsen i dagtilbuddet/dagtilbuddene og ledelsen i skolen/fritidstilbuddet om overgangen fra dagtilbud til førskole. Dette samarbejde kan fx vedrøre overleveringen af viden om børnene, som kan være med til at forbedre det pædagogiske personale i førskoletilbuddet på børn, der eventuelt har særlige behov, eller børn der skal tages hensyn til på andre måder. Dermed kan overgangen for børnene lattes, da personalet på et tidligere tidspunkt har kendskab til særlige hensyn.

Medfølgende personale fra dagtilbud

For at give et overblik over, hvor anvendt en praksis det er, at der er medfølgende personale fra dagtilbud til fritidstilbud, spørges der også om dette i spørgeskemaet. Medfølgende personale kan være med til at gøre overgangen fra dagtilbud til fritidstilbud til en fælles proces mellem dagtilbud og fritidstilbud. Denne fælles proces kan være med til at overlevere viden omkring de enkelte børn til fritidstilbuddet og dermed lette overgangen for børnene.

Bilag 3 Bortfaldsanalyse

I dette afsnit præsenteres en række analyser for at belyse, hvorvidt de deltagende fritidstilbud afviger i forhold til den indsamlede population af fritidstilbud. Vurderingerne er foretaget på baggrund af analyser mellem sammensætningen af VIVEs indsamlede population af fritidstilbud i Danmark og de fritidstilbud, der har besvaret spørgeskemaet. VIVEs indsamlede population anvendes som udgangspunkt for disse analyser, da der på tidspunktet for udførelsen af undersøgelsen ikke forefindes bedre datagrundlag. Vi har lavet en analyse af besvarelser i forhold til tilbuddenes ejerform, geografiske placering og type af tilbud.

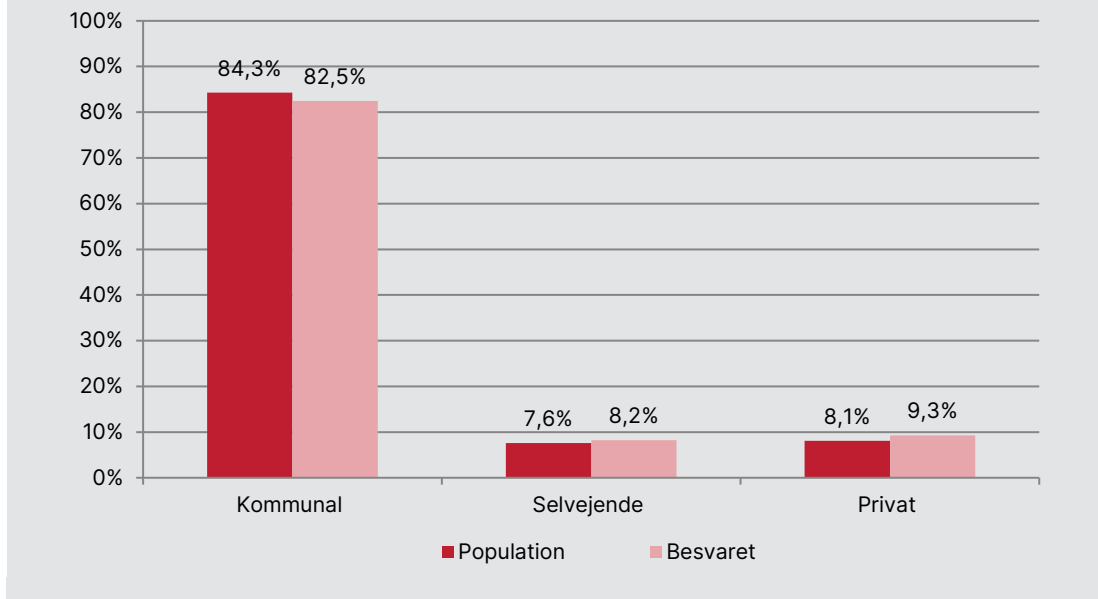
Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til 2.622 fritidstilbud. Heraf udgør 158 fritidstilbud et specialtilbud, som er frasorteret inden optælling.²² Derved er der 2.464 fritidstilbud, hvor ledere eller medarbejdere har haft mulighed for at besvare spørgsmål vedrørende en eller flere vagtplaner. Heraf er der 45,7 %, der har besvaret hele eller dele af spørgeskemaet. Dette er yderligere baseret på, at respondenterne har svaret, at han/hun selv udfylder spørgeskemaet for en eller flere vagtplaner for fritidstilbuddet.

I denne bortfaldsanalyse baserer populationen sig på de 2.464 tilbud, som har modtaget spørgeskemaet og er relevante for denne undersøgelse. Andelen, der har besvaret spørgeskemaet, dækker grupper, som har besvaret hele eller dele af spørgeskemaet. Bortfaldsanalysen er opgjort på tre parametre, som er ejerformen for tilbuddet, geografisk placering og type af tilbud.

Bilagsfigur 2.1 viser ejerformen i andele i henholdsvis hele den indsamlede population og den del af populationen, der har besvaret spørgeskemaet.

²² VIVE har i indsamlingen af kontaktoplysninger søgt at frasortere specialtilbud. Det blev vurderet, at det ikke havde været muligt at frasortere alle specialtilbud på denne måde, hvorfor tilbuddene havde mulighed for at angive dette i spørgeskemaet. De 158, der havde angivet dette, er frasorteret, inden normeringerne er udregnet.

Bilagsfigur 3.1 Besvarelser fordelt over ejerform

Anm.: Specialtilbud er frasorteret. Antal observationer er 2.274, dette antal er afgrænset ved antal af tilbud, der i indsamlingen af kontaktoplysninger har angivet ejerform.

Note: Fordelingen af population og besvarelser i datasættet over ejerformer.

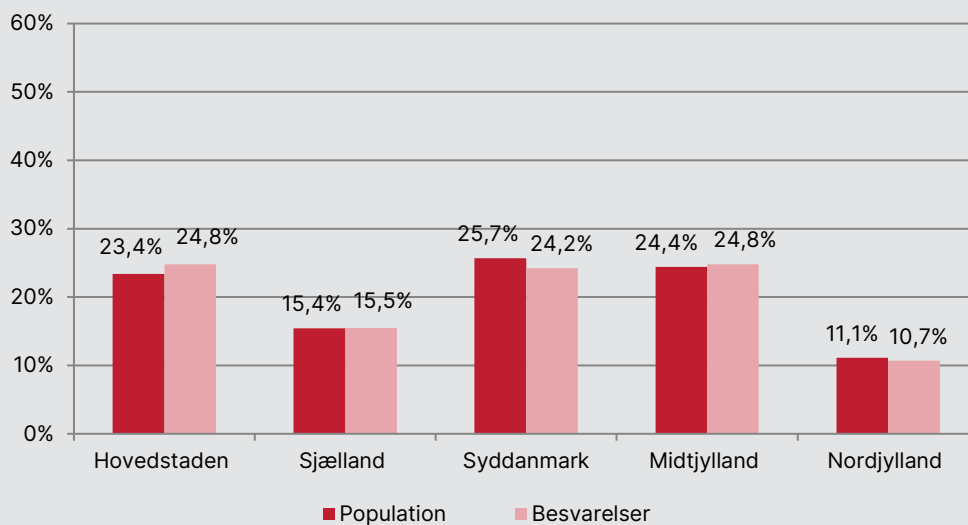
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Af figuren ses det, at andelen af fritidstilbud i den hele indsamlede population, som er kommunale tilbud, samlet set udgør 84,3 %, selvejende tilbud udgør 7,6 %, og private tilbud udgør 8,1 %. Blandt de fritidstilbud, der har valgt at besvare spørgeskemaet, er 82,5 % kommunale tilbud, mens 8,2 % og 9,3 % har besvaret spørgeskemaet for henholdsvis selvejende tilbud og private tilbud.

Således ligger andelen i de to populationer meget tæt på hinanden, og VIVE vurderer, at populationen, der har svaret, ikke er skæv omkring ejerform i forhold til hele den indsamlede population.

Bilagsfigur 3.2 viser, hvordan hele den indsamlede population og besvarelserne fordeler sig mellem de fem regioner.

Bilagsfigur 3.2 Besvarelser fordelt over geografi

Anm.: Specialtilbud er frasorteret. Hele den indsamlede population indgår i figuren, hvorfor antallet af fritidstilbud i denne figur er 2.464.

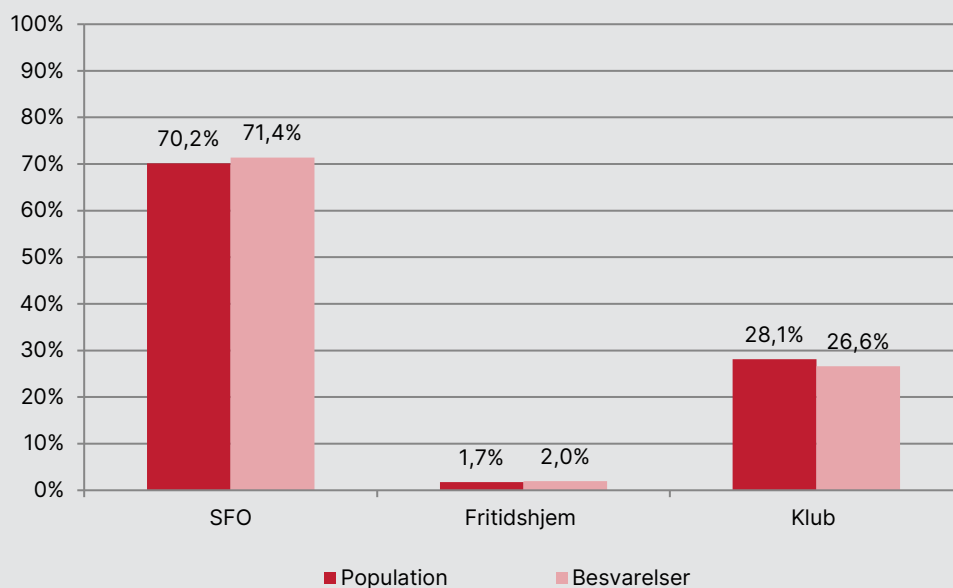
Note: Fordelingen af population og besvarelser i datasættet over geografi.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Af figuren ses det, at der til trods for små udsving er tale om en høj grad af sammenfald mellem den regionale fordeling i populationen, der har svaret på spørgeskemaet, og totalpopulationen. Derfor vurderer VIVE heller ikke på denne parameter, at der er skævhed mellem hele den indsamlede population og de fritidstilbud, der har svaret på spørgeskemaet.

Bilagsfigur 3.3 viser populationen og besvarelser fordelt på type af fritidstilbud.

Bilagsfigur 3.3 Besvarelser fordelt over tilbudstype

Anm.: Specialtilbud er frasorteret. Antallet af observationer er afgrænset ved de fritidstilbud, der gennem indsamlingen af kontakt-oplysninger har fået angivet en type af tilbud tilknyttet til institutionen. Da der kun er tilknyttet en type af tilbud i respondent-listen, fordeler populationen og besvarelserne sig over henholdsvis SFO, fritidshjem og klubber. For 2.238 tilbud er typen af tilbud angivet i de indsamlede oplysninger; den resterende del af populationen har ikke oplysningen tilknyttet.

Note: Fordelingen af population og besvarelser i datasættet over type af fritidstilbud.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Af figuren ses det, at der i hele den indsamlede population er 70,2 % SFO'er, mens der er i populationen, der har svaret, er 71,4 % SFO'er. Der er 1,7 % fritidshjem i hele den indsamlede population og 2,0 % blandt besvarelserne. Endelig er der 28,1 % klubber i hele den indsamlede population, mens andelen er 26,6 % i besvarelserne. Dermed vurderer VIVE, at der heller ikke på denne tredje og sidste tilgængelige parameter til at vurdere den potentielle skævhed i besvarelserne er skævhed i mellem fordelingerne i de to populationer.

χ^2 test viser, at populationen og besvarelserne ikke adskiller sig i forhold til hver af de tre parametre. VIVE vurderer derfor samlet, at der i fordelingerne i hele den indsamlede population og blandt de fritidstilbud, der har besvaret skemaet, ikke findes betydelige skævheder.

Bilag 4 Udregning af normeringer

I dette bilag præsenteres tilgangen til udregningen af normeringerne i denne undersøgelses databehandling.

Den indsamlede data har gennemgået datarens som beskrevet i Bilag 1, hvorefter normeringerne er udregnet. Normeringsberegningen er baseret på de vagtplaner, som de kommunale og selvejende tilbud har udfyldt. Private fritidstilbud indgår ikke i denne udregning for at give et præcist billede af normeringen i de kommunale og selvejende fritidstilbuds normeringer. Yderligere er det ikke muligt at vurdere hvorvidt de indsamlede kontaktoplysninger for private tilbud er tilstrækkelige til at vi kan udtale os om alle private fritidstilbud, da der ikke forefindes et overblik over antallet af private fritidstilbud i Danmark. Udregningen er foretaget med formlen antal børn over antal pædagogisk personale, begge dele indskrevet i den angivne vagtplan:

$$\frac{\text{Antal børn indskrevet i vagtplanen}_i}{\text{Antal pædagogisk personale angivet i vagtplanen}_i} \quad (1)$$

hvor i henviser til normeringen henholdsvis kl. 11.00 og kl. 14.45, og begge tidspunkter er tirsdag den 31. maj 2022.

Normeringen om formiddagen kl. 11.00 antages kun at inkludere førskolebørn. Normeringen for eftermiddagen inkluderer alle indskrevne børn i den angivne vagtplan. Ved normeringen for alle børn om eftermiddagen kl. 14.45 antages det, at førskolebørn går sammen med resten af tilbuddets børn. Normeringen for de børn, som er adskilt fra de resterende børn, er ikke udregnet selvstændigt på grund af for få observationer.

Normeringen baseret på klassegrupperinger vist i Figur 2.6 defineres som vagtplaner, der dækker de præcist angivne klassetrin i de tre grupper. Normeringerne er udregnet ved brug af formlen (1) og ud fra de angivne klassetrin i vagtplanen, hvor grupperingerne er opdelt i de mest gængse sammensætninger af klassetrin: førskole, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse. Ved denne udregning er det en betingelse, at vagtplanerne kun dækker en af de angivne klassetrinsgrupper og hverken flere eller færre klassetrin. Dette gør dog, at der er et relativt lavt antal af observationer/vagtplaner (400 observationer som angivet i Figur 2.6). Til gengæld er udregningen meget retvisende over for, hvilke grupper af børn vagtplanen dækker.

I afsnittet Undersøgelse af robusthed af normeringsudregninger udregnes normeringerne ved opgørelser baseret på klassetrin, grupper af klassetrin og baseret på klassetrinsspænd.

Normeringen på klassetrin er udregnet ved brug af formlen (1), hvor det antages, at normeringen er den samme inden for hvert klassetrin, der er angivet i den samme vagtplan. Alle klassetrin vægtes dermed ligeligt i udregningen.

Efterfølgende tages gennemsnittet af normeringen for hvert individuelt klassetrin ud fra de vagtplaner, som klassen indgår i. På den måde udregnes en normering for førskole, 1. klasse, 2. klasse osv. I denne undersøgelse er der kun medtaget klassetrin fra førskole til 6. klasse. Vagtplaner, som dækker mindst ét af de relevante klassetrin, er derfor medtaget i analysen. Det vil sige, at en vagtplan, som fx dækker 6.-8. klasse, vil indgå, da det 6. klassetrin er relevant. Disse normeringer er vist i afsnittet Undersøgelse af robusthed af normeringsudregninger. Alle 1.161 vagtplaner er inkluderet i denne udregning, da alle vagtplaner dækker enten førskole eller børnehaveklasse-6. klasse. Dermed antager udregningen af disse normeringsgennemsnit, at normeringen er fordelt ligeligt for alle børn i classespændet. Dette giver et meget overordnet estimat på normeringerne kl. 14.45 samlet. Derfor udregnes normeringerne i yderligere et detaljeringsniveau for at komme tættere på den reelle normering, som børn i henholdsvis førskole, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse oplever.

Et eksempel på udregningen på klassetrin er, hvis der i spørgeskemaet for en SFO, der dækker børnehaveklasse-3. klasse, er oplyst antal indskrevne børn og pædagogiske medarbejdere, som giver en normering på 16 børn pr. pædagogisk medarbejder. I denne tilgang antager vi dermed, at hvert klassetrin fra og med børnehaveklasse til og med 3. klasse i dette fritidstilbud har en normering på 16 børn pr. pædagogisk medarbejder.

Udregningen, der ligger til grund for resultaterne i hovedrapporten, inkluderer de mest forekommende klasse-mæssige sammensætninger af fritidstilbud i datasættet. Her har VIVE foretaget udregninger på baggrund af de angivne klassetrin i vagtplanen, hvor årgangene er opdelt på de mest gængse sammensætninger af klassetrin: førskole, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse. Ved denne udregning er det en betingelse, at vagtplanerne kun dækker én af de angivne klassetrinsgrupper og hverken flere eller færre klassetrin. Dette gør, at antallet af observationer begrænses. Til gengæld er de enkelte udregninger retvisende for den gruppe børn, vagtplanen gælder for.

Herefter har vi foretaget flere udregninger af normeringer som kontrol af resultaternes robusthed (se Bilag 5), hvor en af disse er normeringer for grupperne førskole, børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse. En vagtplan, som indeholder et af de pågældende klassetrin, indgår i denne udregning. Disse normeringer er udregnet på baggrund af opdelingen af klassetrin, hvor der efterfølgende er taget et gennemsnit af grupperne af klassetrin. Derved udregnes gennemsnittet af normeringen af børnehaveklasse-3. klassetrin til én samlet normering og gennemsnittet af normeringen af 4.-6. klassetrin til én

samlet normering. Normeringen for førskole forbliver det samme som på klassetrinsopdelingen. Styrken ved denne udregning er, at normeringen bygger på et højt antal observationer/vagtplaner. Normeringen på hvert klassetrin bygger på en vagtplan, hvor klassen kan indgå sammen med mange andre klassetrin, hvilket derfor kan over- eller underestimere normeringen for lige netop klassetrinnet af interesse. VIVE vurderer, at der ikke er systematiske underestimer i for børnehaveklasse-3. klasse og 4.-6. klasse. Der kan være en risiko for, at førskoleklassetrinnets normeringer overestimeres, da de kun kan indgå sammen med ældre klassetrin.

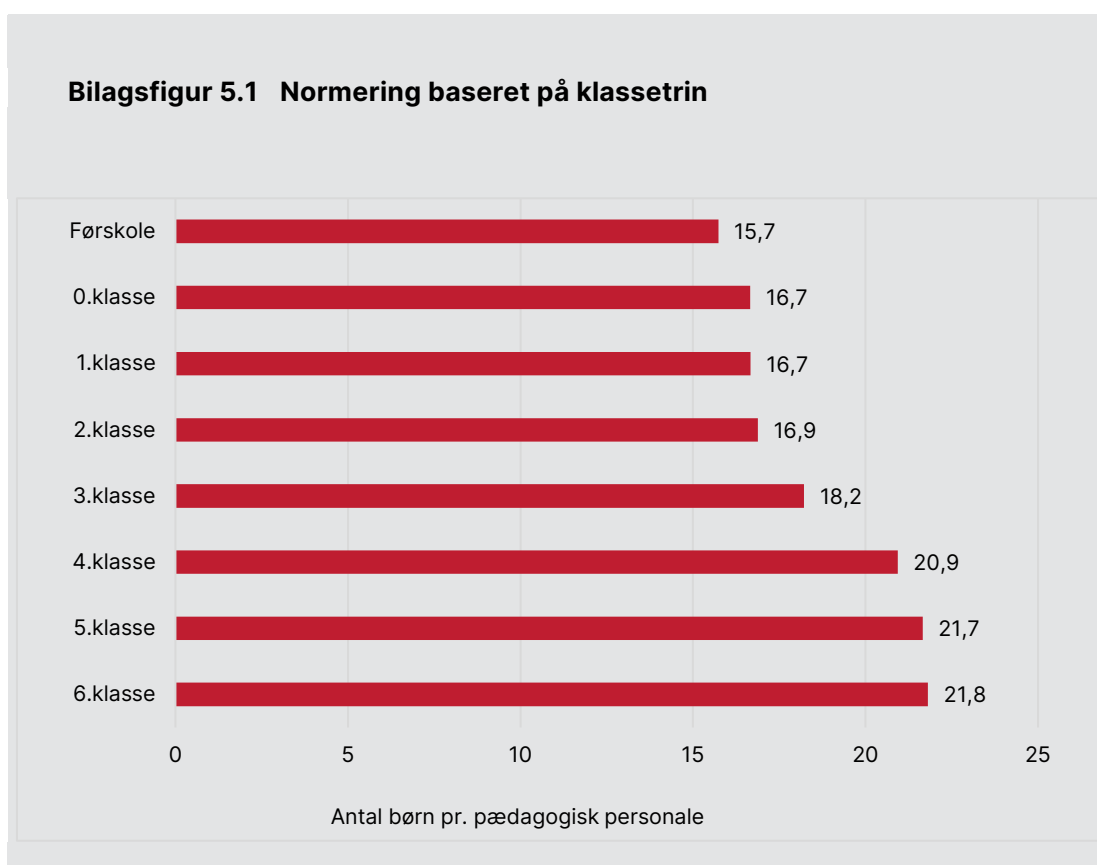
I undersøgelsen af robusthed er der udført flere soliditetskontroller ved at basere udregningerne af de forskellige normeringer på, om de dækker et stort eller lille klassespænd. Klassespænd defineres som antallet af klassetrin, som en vagtplan dækker over. Dette gøres, da der er kan være risiko for, at et stort klassespænd giver en upræcis normering, hvis antagelsen om, at fordelingen af børn og pædagogisk personale fordeler sig lige mellem klassetrin, ikke holder. Denne udregning er lavet med udgangspunkt i de beregninger, som er præsenteret for henholdsvis den overordnede normering om formiddagen og eftermiddagen. Ud fra formlen (1) udregnes normeringerne, hvor der efterfølgende er betinget på, om vagtplanen dækker over et stort eller lille klassespænd. Et lille klassespænd er mellem 1 og 4 klassetrin, hvor et stort klassespænd er over 5 klassetrin.

Bilag 5 Robusthedskontrol

Dette bilag præsenterer en række robusthedstest og soliditetskontroller, og samlet giver disse et billede af normeringsberegningens robusthed og validerer dermed troværdigheden af de præsenterede resultater.

Det første tjek for robusthed er, hvorvidt normeringerne, når de udregnes for de enkelte klassetrin, adskiller sig fra resultaterne præsenteret på baggrund af de mest forekommende classesammensætninger.

Normeringsberegningen kl. 14.45

Anm.: Specialtilbud, tilbud som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner dækker kommunale og selvejende tilbud. Antal observationer/vagtplaner er 1.161.

Note: Normeringsberegning baseret på vagtplaner, som de angivne klassetrin indgår i.

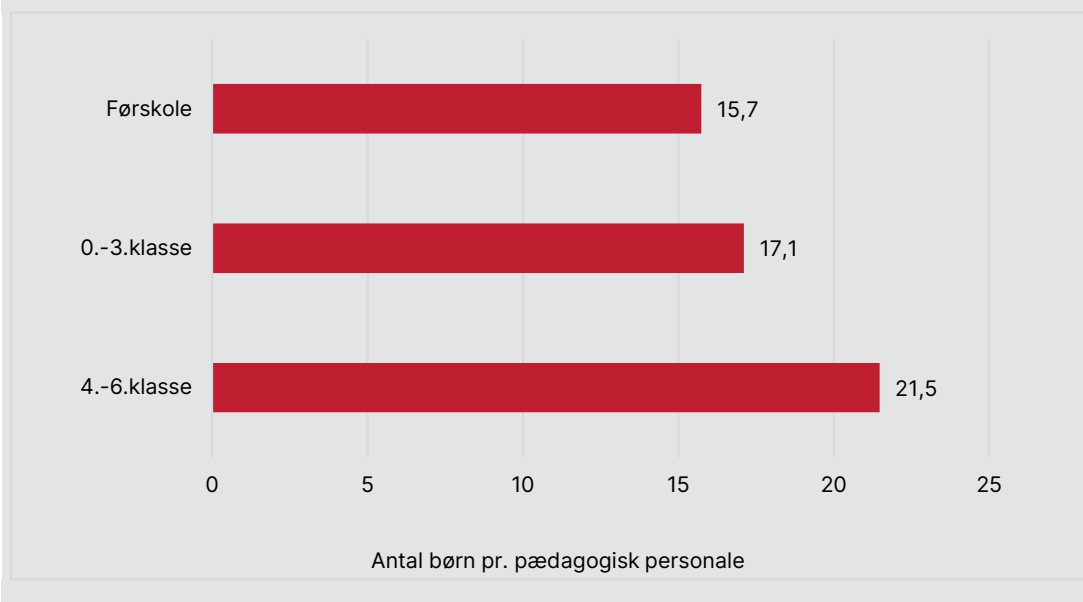
Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Bilagsfigur 5.1 viser normeringen på hvert individuelt klassetrin.²³ Af figuren ses, at antal børn pr. pædagogisk personale gradvist er stigende over klassetrinnene. Dermed kan forskelle i normeringen af fritidstilbuddene ses som en

²³ Se Bilag 4 for en uddybning af de forskellige udregningstilgange.

videreudvikling af normeringen i vuggestuer og børnehaver, hvor opgørelser også finder, at det er tilbuddene til de yngste børn, der har færrest børn pr. pædagogisk personale (Danmarks Statistik, 2021a).

Bilagsfigur 5.2 Normering baseret på gennemsnit af gruppering af klassetrin for alle de inkluderede vagtplaner

Anm.: Specialtilbud, tilbud som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende tilbud. Antal observationer/vagtplaner er 1.161.

Note: Normeringsberegning baseret på den gennemsnitlige normering af de tre grupper af klassetrin.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Bilagsfigur 5.2 viser normeringen for de tre mest forekommende klassetrinssammensætninger i data. Normeringen for førskoleklassetrinnet er udregnet til 15,7 børn pr. pædagogisk personale i både Bilagsfigur 5.1 og Bilagsfigur 5.2, da der er den samme afgrænsning begge steder. Normeringen for børnehaveklasse-3. klasse er et gennemsnit af de fire klassetrin børnehaveklasse-3. klassetrin og er udregnet til 17,1, hvilket er lidt flere børn pr. pædagogisk personale sammenlignet med førskole. Normeringen for 4.-6. klasse er udregnet ved gennemsnittet af de tre tilhørende klassetrin og giver en udregning på 21,5, som er flere børn pr. pædagogisk personale end de to foregående normeringer. Sammenholdt med de præsenterede normeringer i hovedrapporten er der et større antal børn pr. pædagogisk personale i Bilagsfigur 5.2 end i resultatet præsenteret i hovedrapporten. Dette skyldes højst sandsynligt, at udregningen af det klasse-mæssige gennemsnit underestimerer normeringen

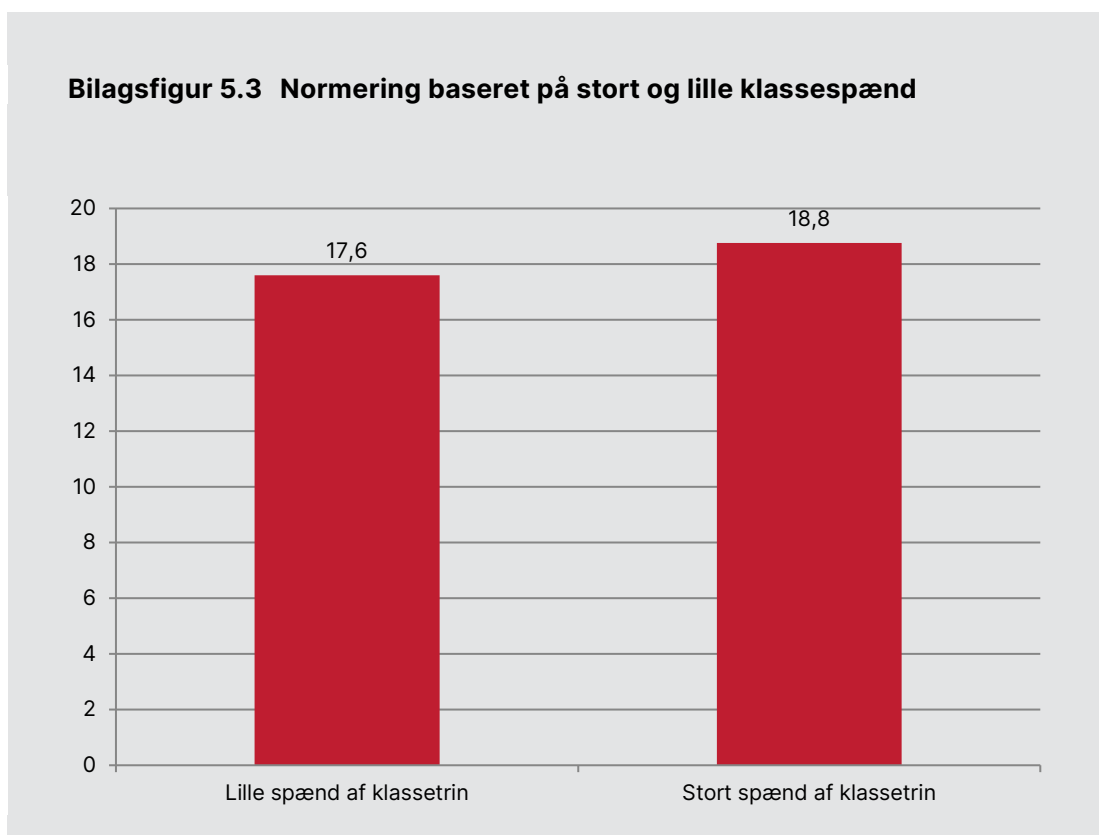
for førskolebørnene, da der er flere klassetrin inkluderet i disse gennemsnitsberegninger.

Normeringsberegningen på klassespænd

I de næste figurer vises soliditetstjekket, hvor normeringen er baseret på forskellige klassespænd. Disse normeringsberegninger bruges til at validere den usikkerhed, der er ved at medtage vagtplaner, som indeholder store klassespænd, med i den samlede normeringsberegning. Beregningerne er udført ved, at normeringerne udregnes særskilt for de vagtplaner, der har angivet et lille eller stort spænd af klassetrin.

Normeringsberegningen kl. 14.45

I de næste to figurer vises soliditetstjekket, som er udført ved, at normeringerne udregnes særskilt for de vagtplaner, der har angivet et lille eller stort spænd af klassetrin.

Anm.: Specialtilbud, tilbud som kun dækker 7.-10. klasse, fejlkilder og outliers er frasorteret. De medtagne vagtplaner er for kommunale og selvejende tilbud. Lille klassespænd er 4 klassetrin og derunder. Stort klassespænd over 4 klassetrin. Antal observationer/vagtplaner er 1.161.

Note: Figuren viser normeringen opdelt på lille og stort klassespænd.

Kilde: VIVE – Spørgeskemaundersøgelse af normeringer i fritidstilbud 2022.

Bilagsfigur 5.3 viser den overordnede gennemsnitlige eftermiddagsnormering for henholdsvis et lille og stort klassespænd. I den første søjle er normeringen baseret på et lille klassespænd, hvor den findes til at være 17,6 børn pr. pædagogisk personale. I den anden søjle er normeringen baseret på et stort klassespænd og potentielt forbundet med højere usikkerhed. Denne normering udregnes til 18,8 børn pr. pædagogisk personale, hvilket er en dårligere normering end normeringen ved et lille klassespænd. Forskellen mellem de to normeringsberegninger er i VIVEs vurdering ikke stor nok til at vække nogen bekymring for den overordnede normeringsberegning.

Resultaterne, som de er præsenteret i hovedrapporten, er udelukkende normeringer beregnet direkte på baggrund af de oplyste fordelinger, der er anvendt. Hermed minimeres de potentielle problemer, der i klassespændet her er minimalt. De klassemæssige gennemsnit anvendes derfor udelukkende til dette soliditetstjek af de præsenterede normeringsberegninger.

Da normeringerne for kl. 11.00 ikke kan spænde over mere end førskoletilbudet, er analysen af dette udelukkende foretaget for kl. 14.45.

Bilag 6 Respondentliste og distributionsliste

Dette bilag beskriver VIVEs arbejde og proces med oparbejdelse af respondentliste, som er udført i perioden april-maj 2022. VIVE har oparbejdet en respondentliste med kontaktinfo på kommunale, selvejende og private fritidstilbud samt kontaktoplysninger på lederne af disse.

Listen er oparbejdet gennem en periode på 6-7 uger, hvor der i den periode er foretaget:

1. Desk research med fremsøgning af kontaktoplysninger på hjemmesider og lignende
2. Telefoninterviews samt mailkontakt
3. Samling af kontaktoplysninger i samme format.

I indsamlingen er anvendt de definitioner og afgrænsninger, som dels er introduceret i indledningen af undersøgelsen, dels er gennemgået i Bilag 2 om opgørelsesmetode. Det vil sige, at SFO, fritidshjem og klubber er inkluderet. Undersøgelsens fokus er både selvejende og kommunale fritidstilbud, der henvender sig fra førskole til og med 6. klasse.

For at give et billede af populationen blev Danmarks Statistiks oversigt fra 2021, brugt (Danmarks Statistik 2021a). Her ses det også, at majoriteten af fritidstilbud udgøres af kommunale SFO'er, jf. Bilagstabel 6.1.

Bilagstabel 6.1 Antal fritidstilbud samt ejerform, 2021

	Kommunale	Selvejende	Private
Fritidshjem	10	5	9
SFO	1.360	513	-
Klub	331	33	9
Antal fritidstilbud i alt	1.701	551	18

Aldersmæssigt afgrænses de inkluderede fritidstilbud klasse-mæssigt til og med 6. klassesettrin. Det vil sige, at alle tilbud op til 6. klassesettrin inkluderes, samt tilbud der inkluderer 6. klassesettrin og højere klassesettrin. Tilbud, der udelukkende henvender sig til 7. klassesettrin og højere, er ikke inkluderet i denne undersøgelse.

Desk research

I den første fase af indsamlingen af kontaktoplysninger har VIVE indhentet informationer gennem desk research. Denne blev indledt ved, at de enkelte kommuner blev fundet i Danmarks Statistiks liste over fritidstilbud. Listen har fungeret som en rettesnor i forhold til at danne et overblik over det minimum af fritidstilbud, der vurderes at være i kommunen. Herunder var særligt fordelingen mellem kommunale, selvejende og private fritidstilbud vigtig. Herefter gennemgik VIVE de kommunale hjemmesider for at finde kontaktoplysninger på fritidstilbuddene i de enkelte kommuner. Dertil er indhentet kontaktoplysninger på de private institutioner, som kommunerne havde listet på deres hjemmeside, og derefter fundet på internettet. Til sidst har VIVE anvendt CVR-registeret og kontakttet interesseorganisationer (fx DLO) på området med henblik på at indhente så mange kontaktoplysninger som muligt.

For at opnå en så dækkende liste som muligt har VIVE lagt vægt på at forsøge at indhente tre e-mailadresser (hvis dette fandtes) for hver fritidstilbud; en e-mailadresse til den overordnede institution (fx skolen, hvis tilbuddet er tilknyttet en skole), en e-mailadresse direkte til fritidstilbuddet og en e-mailadresse til lederen af tilbuddet. Grundet kommunernes forskellige organiseringer, hvor tilbuddene kan være inddelt i henholdsvis driftsledelse, integrerede institutioner eller som enkelte enheder, viste det sig dog at være forskelligt, hvor mange e-mailadresser hvert fritidstilbud har.

Det viste sig særligt udfordrende at indsamle kontaktoplysninger om de private fritidstilbud. VIVE vurderer derfor også, at der kan være udfordringer i dækningen af disse i den indsamlede data til denne undersøgelse. Det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt undersøgelsen udgør et dækkende billede af populationen af private fritidstilbud i Danmark.

Kontakt til kommuner via telefon og/eller e-mail

I anden del af indsamlingen af kontaktoplysninger har VIVE bestræbt sig på at indhente og validere kontaktoplysninger ved at kontakte kommunerne via e-mail og telefon.

I uge 14 fremsendte VIVE på vegne af Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) en e-mail til orientering til alle skolechefer om undersøgelsen af normeringer i fritidstilbud. I e-mailen blev undersøgelsens formål og afsæt beskrevet samt en advisering om, at VIVE ville kontakte dem. For at betone vigtigheden af at prioritere bidrag til undersøgelsen blev beskrivelsen udarbejdet af BUVM, der endvidere stod som afsender på en opfordring til skolecheferne om at prioritere deltagelse i undersøgelsen. Herudover indeholdt e-mailen information om selve undersøgelsen i uge 22.

De kommunale skolechefer blev kontaktet telefonisk og på e-mail af VIVE med henblik på at få valideret de indsamlede kontaktoplysninger.

Undervejs blev VIVE bekræftet i, at en del af kommuner ikke havde tilstrækkelige og dækkende informationer om de selvejende og private fritidstilbud i kommunen. De blev derfor bedt om at vurdere, om listen var rigtig – efter bedste evne, og dertil om der manglede nogle fritidstilbud på listen. Det betyder, at alle oplysninger om selvejende og private fritidstilbud ikke er valideret.

VIVE har på denne måde valideret de fleste lister. I alt 82 kommuners lister er valideret på denne måde, det var dog ikke muligt at få valideret i alt 14 kommuners lister med kontaktoplysninger. Disse lister dækker over 403 fritidstilbud. I de 14 kommuner, hvor det ikke var muligt for VIVE at få kontakt, blev udført en anden omgang af desk research for at forsøge at finde så meget information som muligt på fritidstilbuddene i kommunerne, herunder flere e-mailadresser.

Respondentliste

Alle lister med kontaktoplysninger er indtastet samlet med følgende oplysninger:

Bilagstabel 6.2 Respondentliste

Variabel	Beskrivelse
Løbenummer	Vilkårlig talrække for sikre kontinuitet
Navn på fritidstilbud	
Navn på skolen, som er tilknyttet fritidsordningen	Ikke alle fritidstilbud er tilknyttet en skole
Navn på leder	Det varierer, om det er en fritidstilbudsleder eller en skoleleder
Navn på leder 2	Hvis flere ledere blev nævnt
E-mail 1	Første e-mail, der skal forsøges udsendelse på
Hvem tilhører e-mail 1	Leder, institution (skole) eller fritidstilbud
E-mail 2	Anden e-mail, der skal forsøges udsendelse på, hvis første e-mail bouncer
Hvem tilhører e-mail 2	Leder, institution (skole) eller fritidstilbud
E-mail 3	Tredje e-mail, der skal forsøges udsendelse på, hvis første og anden e-mail bouncer
Hvem tilhører e-mail 3	Leder, institution (skole) eller fritidstilbud
Antal e-mailadresser	Det totale antal e-mailadresser listet for fritidstilbuddet
Telefonnummer til fritidstilbud	Kan være til fritidstilbud og skole
Andet telefonnummer til fritidstilbud	Kan være til fritidstilbud og skole
Telefonnummer til leder	Kan være til fritidstilbud leder og skoleleder
Andet telefonnummer til leder	Kan være til fritidstilbud leder og skoleleder

Variabel	Beskrivelse
Kommune	
Beskr.Q4 Type af fritidstilbud	SFO, klub eller fritidsklub
Beskr.Q5 Lovgrundlag for fritidstilbuddet	
Beskr.Q6 Hvilken type fritidstilbud er der tale om?	Er almen eller specialtilbud
Beskr.Q7_1 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	Før SFO
Beskr.Q7_2 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	0.-3. klasse
Beskr.Q7_3 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	4. klasse
Beskr.Q7_4 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	5. klasse
Beskr.Q7_5 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	6. klasse
Beskr.Q7_6 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	7. klasse
Beskr.Q7_7 Hvilke klassetrin er tilknyttet dette tilbud?	Andet
Beskr.Q8 Hvad er ejerforholdet på fritidstilbuddet?	Kommunalt, privat eller selvejende

Dubletter blev kun slettet, hvis *Navn på fritidstilbud*, *Navn på skolen*, som er *tilknyttet fritidsordningen*, *Navn på leder* og *beskr.Q4-beskr.Q8* var ens. Flere dubletter havde forskellige e-mailadresser, og disse blev alle listet for den tilbageværende observation.

For hver institution blev der lavet en prioriteret rækkefølge for, hvilke e-mailadresser der skulle benyttes som kontaktpunkt. Hvis e-mail 1 ikke virkede, kunne den næste i rækken benyttes. Den prioriterede rækkefølge lyder som følger:

- E-mail til leder 1
- E-mail til leder 2
- E-mail til institution (skole)
- E-mail til fritidstilbud

Hvis ikke der var e-mailadresser på en leder, så ville e-mail 1 være til institutionen osv.

1.824 fritidstilbud har to eller flere tilknyttede e-mailadresser, 836 har en e-mailadresse, og 1 har ingen e-mailadresse. Der er 2.661 fritidstilbud inkluderet i listen fordelt på ejerform, jf. Bilagstabel 6.3. I forbindelse med dataindsamlingen henvendte en række modtagere af spørgeskemaet sig og informerede om, at de ikke var relevante respondenter på undersøgelsen. Dermed indeholder den endelige liste til brug for undersøgelsen 2.622 fritidstilbud.

Bilagstabel 6.3 Antal fritidstilbud samt ejerform, VIVEs liste 2022

	Kommunale	Selvejende	Private	Ingen oplysninger
Fritidshjem	33	3	6	5
SFO	1.322	137	124	143
Klub	579	27	47	43
Spezialklub	1	0	0	0
Ingen oplysninger	42	6	7	136
Antal fritidstilbud i alt	1.977	173	184	327

Sammenholdt med Danmarks Statistiks oversigt over antal fritidstilbud i 2021 angiver Danmarks Statistik, at der i deres registre findes 2.270 fritidstilbud, jf. Bilagstabel 6.1. VIVEs indsamlede lister indeholder altså 391 flere fritidstilbud. Af tabellen fremgår det, at det ikke har været muligt at validere de selvejende fritidstilbud, hvor der i Danmarks Statistiks oversigt er færre selvejende fritidstilbud. Danmarks Statistiks liste over fritidstilbud vurderes ikke at være fuldt dækkende for populationen (Svar til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, 2021). Derfor anvendes listen udelukkende som en pejling på fordelingerne og minimum antal fritidstilbud, der burde være i VIVEs indsamlede population. Ligeledes vurderes det, at det ikke har været muligt at indsamle kontaktoplysninger for alle private fritidstilbud, da det kommunale kendskab til disse har været begrænset.

Bilag 7 Spørgeskema

Dette bilag udgøres af det samlede spørgeskema, som det er udsendt i forbindelse med undersøgelsen. Spørgeskemaet har været opsat i SurveyXact. Af hensyn til spørgeskemaets funktionalitet har det indeholdt en række valideringer, spring og gentagelser af svar videre frem i skemaet. Disse er ikke indeholdt i denne præsentation, da formålet udelukkende er at præsentere spørgeskemaets indhold. I skemaet markerer tekst placeret i hårde klammer, at det er tekst, der sættes ind i skemaet fra baggrundsdata eller respondenternes egne svar. Svarmulighederne er markeret som punktopstillinger.

Det udsendte spørgeskema

Landsdækkende undersøgelse af normeringer i fritidstilbud

Tak fordi du vil besvare vores spørgeskema.

Din besvarelse angår **fritidstilbuddet [navn]**.

Dette spørgeskema indeholder en række spørgsmål om antallet af børn og pædagogisk personale i jeres fritidstilbud for 0.-6. klasse og eventuelt førskoletilbud. Helt præcist spørger vi til antallet af indskrevne børn og det planlagte pædagogiske personale på to forskellige tidspunkter tirsdag den 31. maj 2022.

Det kan derfor være en god idé at have et overblik over vagtplanen eller -planerne for denne dato, inden du begynder din besvarelse.

Desuden indeholder spørgeskemaet nogle mere generelle spørgsmål om fritidstilbuddet.

Hvis du som leder har ansvar for flere vagtplaner for forskellige inddelinger af **fritidstilbuddet [navn]**, bedes du besvare skemaet for hver vagtplan.

Hvis du har en kollega, der bedre kan svare for en eller flere af tilbuddets vagtplaner, er det i spørgeskemaet også muligt at angive en e-mailadresse til denne kollega samt angive, hvilken del af tilbuddet/vagtplanen vedkommende skal svare for. Så vil vi sende dem et nyt spørgeskema.

Du kan stadig selv svare for den vagtplan eller de vagtplaner, du har ansvaret for, samtidig med at du oplyser en kollega, der kan svare for andre vagtplaner.

Du har til sidst i spørgeskemaet mulighed for at oplyse din e-mailadresse, hvis du ønsker at deltage i lodtrækningen om en af de otte præmier af 5.000 kroner gavekort til legetøj eller materiale til fritidstilbuddet.

Du har her muligheden for at oplyse, om der er andre personer, som skal besvare spørgeskemaet for specifikke vagtplaner for **fritidstilbuddet [navn]**. De vil herefter modtage et link til deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen.

Er der nogen andre, fx en kollega, koordinator, souschef eller leder, der skal svare for andre vagtplaner eller hele tilbuddet?

- Ja
- Nej

Hvor mange andre personer skal besvare skemaet vedrørende tilbuddets vagtplaner?

- Antal personer

Udfylder du selv spørgeskemaet for en eller flere vagtplaner for fritidstilbuddet?

Du skal ikke besvare spørgeskemaet for de vagtplaner, du har videreformidlet til andre kolleger.

- Ja
- Nej

De første spørgsmål handler om fritidstilbuddet [navn] som helhed.

Hvad er din rolle i fritidstilbuddet?

- SFO-leder
- Klubleder
- Leder af et fritidshjem
- Ansat (fx lærer, pædagog eller medhjælper)
- Skoleleder
- Afdelingsleder (fx pædagogisk leder, indskolings- eller mellemtrinsleder eller souschef)
- Andet

Er fritidstilbuddet ...?

- Kommunalt

- Selvejende
- Privat
- Andet

Fritidstilbuddets organisering

Du bedes besvare spørgeskemaet på baggrund af de forskellige vagtplaner for **fritidstilbuddet [navn]**. Nedenfor bedes du angive de forskellige vagtplaner, du skal svare skemaet på baggrund af.

Hvis fritidstilbuddet har et førskoletilbud, hvor børnene passes særskilt hele dagen (dvs. uden ældre børn), skal førskoletilbuddet angives som sin egen vagtplan nedenfor.

Nedenfor fremgår to eksempler på inddeling efter vagtplaner:

1. Du besvarer på vegne af en SFO, der dækker både et førskoletilbud og en SFO for 0.-3. klasse, som har hver deres vagtplan. I dette tilfælde skal du angive to vagtplaner nedenfor, der dækker hvert af de to tilbud.
2. Du besvarer på vegne af et tilbud, der kun har én samlet vagtplan. I dette tilfælde skal du blot angive en vagtplan nedenfor, der dækker hele tilbuddet.

Hvilke vagtplaner svarer du for?

(Du skal angive et navn på minimum én vagtplan)

- Navn på vagtplan 1
- Navn på vagtplan 2
- Navn på vagtplan 3
- Navn på vagtplan 4
- Navn på vagtplan 5

De næste spørgsmål angår [vagtplan].

Vi vil nu bede dig om at angive, hvilken type af fritidstilbud samt hvilke klassetrin vagtplanen dækker (førskoletilbud har i spørgsmålene nedenfor fået sin egen "klasse").

Hvilken type af fritidstilbud dækker vagtplanen?

(Her har du mulighed for at angive flere svar)

- Førskoletilbud (tilbud til børn, der skal begynde i skole efter sommerferien)
- Skolefritidsordning (SFO)
- Fritidshjem
- Klub (fritids/junior)

Dækker vagtplanen et specialtilbud?

- Ja
- Nej

Hvilke klassetrin dækker vagtplanen (herunder førskolebørn)?

(Her har du mulighed for at angive flere svar)

- Førskole
- 0. klasse
- 1. klasse
- 2. klasse
- 3. klasse
- 4. klasse
- 5. klasse
- 6. klasse
- 7. klasse
- 8. klasse
- 9. klasse
- 10. klasse

Hvordan er [vagtplan] fysisk placeret?

- På eller sammen med en skole
- På en selvstændig matrikel

Antal indskrevne børn og pædagogisk personale tirsdag den 31. maj

Vi vil nu bede dig svare på en række spørgsmål om antallet af indskrevne børn samt pædagogisk personale i **[vagtplan]**.

Antal indskrevne børn ved senest opdaterede indskrivning

Hvor mange børn er indskrevet i **[vagtplan]** tirsdag den 31. maj?

- Antal børn

Ud af alle indskrevne børn i [vagtplan] tirsdag den 31. maj, hvor mange er så **førskolebørn** der er til stede kl. 11.00?

- Antal børn

Antallet af pædagogisk personale på vagtplanen for [vagtplan] tirsdag den 31. maj kl. 11.00

Hvor meget pædagogisk personale (antal personer) er ifølge vagtplanen til stede i førskoletilbuddet tirsdag den 31. maj kl. 11.00?

Her medregnes alt pædagogisk personale, der fremgår af vagtplanen, også selvom de faktisk er/var fraværende på dagen, fx på grund af akut sygdom. Vikarer tælles ikke med, medmindre der er tale om planlagt vikardækning, der fremgår af vagtplanen. Personale, der har forberedelsestid, tælles med, såfremt de fremgår af vagtplanen.

Pædagogisk personale dækker over alle typer af medarbejdere ansat til at varetage pædagogiske aktiviteter med eller relateret til børnene, herunder bl.a. pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, lærere, medarbejdere med særlige støttefunktioner samt pædagogstuderende og elever fra den pædagogiske assistentuddannelse. Ledere tælles med, såfremt de indgår i de pædagogiske aktiviteter med børnene på pågældende tidspunkt.

- Antal pædagogisk personale

Du har angivet, at der ifølge **[vagtplan]** er pædagogisk personale til stede i **[vagtplan]** kl. 11.00.

Hvor mange af disse er ansat som...?

- Pædagoger/pædagogiske assistenter:
- Pædagogmedhjælpere:
- Pædagogstuderende/elever fra den pædagogiske assistentuddannelse:
- Ledere:
- Andet/ukendt:

Indgår førskolebørnene tirsdag den 31. maj i **[vagtplan]** sammen med de andre ældre børn om eftermiddagen (kl. 14.45), eller får de et selvstændigt tilbud?

- Førskolebørnene indgår sammen med de andre ældre børn om eftermiddagen kl. 14.45
- Førskolebørnene modtager et selvstændigt tilbud om eftermiddagen kl. 14.45

Antallet af pædagogisk personale på vagtplanen for [vagtplan] tirsdag den 31. maj kl. 14.45

Hvor meget pædagogisk personale (antal personer) er ifølge vagtplanen til stede tirsdag den 31. maj kl. 14.45?

- Antal pædagogisk personale

Hvor meget af det samlede pædagogiske personale er ifølge vagtplanen til stede sammen med førskolebørnene tirsdag den 31. maj kl. 14.45?

- Antal pædagogisk personale

Her medregnes alt pædagogisk personale, der fremgår af vagtplanen, også selvom de faktisk er/var fraværende på dagen, fx på grund af akut sygdom. Vikarer tælles ikke med, medmindre der er tale om planlagt vikardækning. Personale, der har forberedelsestid, tælles med, såfremt de fremgår af vagtplanen.

Pædagogisk personale dækker over alle typer af medarbejdere ansat til at varetage pædagogiske aktiviteter med eller relateret til børnene, herunder bl.a. pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, lærere, medarbejdere med særlige støttefunktioner samt pædagogstuderende og elever fra den pædagogiske assistentuddannelse. Ledere tælles med, såfremt de indgår i pasningen af børnene på pågældende tidspunkt.

Du har angivet, at der ifølge vagtplanen er **[antal pædagogisk personale]** pædagogiske personaler til stede i **[vagtplan]** kl. 14.45.

Hvor mange af disse er ansat som...?

- Pædagoger/pædagogiske assistenter:
- Pædagogmedhjælpere:
- Pædagogstuderende/elever fra den pædagogiske assistentuddannelse:
- Ledere:
- Andet/ukendt:

Lokale forhold vedrørende [vagtplan]

I den følgende del af spørgeskemaet stilles du udvalgte spørgsmål, der på forskellig vis forholder sig til de lokale forhold i tilbuddet.

Du bedes besvare spørgsmålene med udgangspunkt i **[vagtplan]**.

Overgangsordning mellem børnehave og skole

Hvilken form for overgangsordning mellem børnehave og fritidstilbud har I?

(Du bedes markere den form, der passer bedst til jer)

- Førskole, hvor børnene overgår fra børnehave til fritidstilbud før 1. august
- Rullende skolestart, hvor børn overgår fra børnehave til fritidstilbud eller skole i takt med, at de fylder 6 år
- Børnene overgår fra børnehave til fritidstilbud eller skole efter 1. august
- Andet

Er der personale i førskoletilbuddet, der indgår i vagtplanen tirsdag den 31. maj, som har deres primære ansættelse i en daginstitution?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

I hvilken grad vurderer du, at ledelsen i dagtilbuddet/dagtilbuddene deltager i et velfungerende samarbejde med ledelsen i skolen/fritidstilbuddet om overgangen fra dagtilbud til førskole?

- I meget høj grad
- I høj grad
- Hverken i høj eller lav grad
- I lav grad
- I meget lav grad
- Vi samarbejder slet ikke
- Ved ikke

Lokale forhold vedrørende [vagtplan]

I hvilken udstrækning deler personalet, der indgår i vagtplanen, systematisk viden med hinanden om børnene og deres trivsel i fritidstilbuddet (fx skriftligt eller på personalemøder)?

- I meget høj grad
- I høj grad
- Hverken i høj eller lav grad
- I lav grad
- I meget lav grad
- Ved ikke

Vurderer du generelt, at personalet, der indgår i vagtplanen, deltager i et vel-fungerende samarbejde med personalet i skolen?

- I meget høj grad
- I høj grad
- Hverken i høj eller lav grad
- I lav grad
- I meget lav grad
- Vi samarbejder slet ikke
- Ved ikke

Ønsker du at deltage i lodtrækningen om en af de otte præmier af 5.000 kroner i gavekort til legetøj og materialer til fritidstilbuddet, der udloddes i forbindelse med denne undersøgelse?

- Ja
- Nej

Hvis ja, angiv venligst din e-mailadresse:

- E-mailadresse

Mange tak for din deltagelse i spørgeskemaet!

Bemærk, at når du afslutter dette spørgeskema, kan du ikke vende tilbage til besvarelsen.

VIVÉ